რეპუბლიკური საქართველო

ჩემი ხატია სამშობლო,
სახატე — მთელი ქვეყანა

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველოს მწერალთა კავშირის უოველკვირეული გაზეთი

პარასკევი, 31 აგვისტო | № 35 (2763) | გამოცემის 58-ე წელი, 1990 | ფასი 20 კაპ.

ეურნალ „ნნათობს", ისევე, როგორც სხვა პერიოდულ ჟურნელ გამოცემებს, ცუდი დღეა დადგა. ახლანდელ მძიმე და უთავბოლო ეკონომიკურ ვითარებაში ნორჩდან ნორჩამდე იზრდება საგამომცემლო ხარჯები. რედაქციის შენელდეული და უეცელი ბიუჯეტი კი აკმაყოფილ რის ვითვალისწინებოდა საჭმე. ქაღალდის მოსალოდნელი და, ალბათ, გარდუვალი გაძვირებაც კიდევ უფრო დაამძიმებს ჩვენს ისედაც დუხჭირ ყოფას. ახეთ ვითარებაში, როცა „ნნათობის" რედაქცია თავგანდადები ეძებს შეკმნილი ფინანსური გასაჭირიდან თავდასაღწევ გზებს, მან ახალი, სრულიად მოულოდნელი განსაცდელი მოეკლინა. ეს არის საკარმიდამო სხრ კავშირგამბმულობის მინისტრის 1990 წლის 8 ივლისის ბრძანება, რომელიც ზუსტად იმეორებს სხრკ კავშირგამბმულობის სამინისტროს დადგენილებას. ამ ბრძანების თანახმად, ეურნალ-გაზეთების გავრცელებისათვის გამომცემლობამ სამინისტროს უნდა გადაუხადოს გამოცემის ნომინალური ღირებულების 50,6 პროცენტი.

უეჭველია, რომ ამ კანონური ბრძანების განხორციელების შეშფოთვაში, ჯარ-თველ მწერალთა უქმელნი და უმთავრესი ეურნალი „ნნათობი" ძალულნი იქნება შეწყვეტის არსებობა.

იქნებ ცენტრის ამ დადგენილების ფარული მიზანიც სწორედ ის არის, რომ რაც შეიძლება დაამაკლოს ეროვნულ ენებზე ეურნალ-გაზეთების გამოცემა? ამა სხვა რა უნდა იფიქროს კაცმა ამ ანტიდემოკრატიული და ანტიეროვნული აქციის გამო? ცხადია, ეს სიბრალე არც რუსულ ენაზე გამომავალ ცენტრალურ პრესან დიეხატება გულზე, მიგრამ ისაი გამოცემების ახეთ ათასობით და მილიონობით ტირაჟები როგორმე გაუძლებს ბაკარაბიზეული ამბერიის შესაწევლელად გაღეული მორგ უაზრო მსხვერპლს. ჩვენ კი, ჩვენი უსაღრეკი ტირაჟებისა და სახსრების პატარნეს, აშკარა დაღუპვა ველის. ეფექრობთ კი ამაზე, ანე ბრძალ რომ ეეფრინდებათ ცენტრის დაკბეტს? საკარიველოს გეოგრაფია მაინც გაგეთვალისწინებინა, როცა ქართველი ეურნალ-გაზეთების გავრცელებას, ეკსკედიციებსა და მიტანის გადასახადს თვალეწვლენი რუსეთის მანძილებითა და მახარაბანი ეზოობედან.

რა უნდა ეილინოთ ამისათვის, რომ ჩაქართველოს შეეფარჩენოთ ეურნალი „ნნათობი"? როგორც ჩანს, ხსნის ერთადერთი გზა, ისევ მეტისმეტად ხათეა. ეურნალის ხაცალო ფასის ხაერნობი გაზრდა იქნება. აქედან გამომდინარე, გაგვიერდება წლიური ხელმეწერაც, რაც უთუოდ დაიარეთხოს ათასგვარი ეკონომიკური პრობლემი შეკრავეულ ქეთხველ და კიდევ უფრო შეამცირებს ეურნალის ისედაც დაბერობილ ტირაჟს (უკვე გაგვიფრთხილეს, რომ ეეფრიდან უკიალდლიბისა და ხასაბაში ხარეკნის ბაზრის გამო, მომავალი წლიდან ტირაჟი და, შესაბამისად, ეურნალზე ხელმოწერილ ოიდანეი პროცენტით მოიკლებს). ეს კი, რეალურის თანაშეზრეულთა ხელფასზე რომ არაფერი ეოქმნი, დიდი დანაკლისი იქნება ქართველი ხალხისა და ქართული წერილობისათვის.

აი, ახეთი ვითარებით შეშფოთებულნი ეთხოვნ რეპუბლიკის მთავრობას, არ დიეშვას ზსენებული ბრძანების განხორციელება და მილიის უფრო ეინიეერული, ეეშმარიტად დემოკრატიული და საერთო ეროვნული საქმისათვის ხასიგენი გადაეეუტანლება.

„ნნათობის" რედაქცია

„ლიტერატურული საქართველოს" რედაქციის ხაპრეტეტი წერილში ქარგად იყო დასაბუთებული, თუ რაოდენ დაბლუქვეულია ეურნალ-გაზეთებისათვის „სოციუსტატის" გადასახადის ახალი რაოდენობა — 50,6 პროცენტი.

„კრიტიკის" რედაქციაც გამოხეკვამს გულისხეურომხილ ეერ ხასაბრო ეკონომიკაზე არ გადავხეულვარო და უკვე დაგეწყეთ ხასაბრო ეკონომიკის ხასელით ხაზნალი ხაზნალი ეკონომიკა. ეთხვანეა არ უნდა მომდინარეობდეს ეს დადგენილება, იგი ვერაფეთა. ადამიანების გაეკვლეფის ტრადიციული ხაეკონეკანი პროცესის ახალი გამოვლინებაა და შეტი არაფერი, ეკონომიკური მარეუეი ეურნალ-გაზეთების მოხრჩობის ცდაა. ეს მიზანი ისე აშკარაა, ხურვალი რედაქციების გაკოტრებისა და ამ გზით ეურნალ-გაზეთების ალაგმვისა ისე დადა, რომ ჩვენი ხასელმწიფო არდვეულ ეკონომიკის ეეეელ ბირითად კანონს. როგორ შეშოვებრეგდება ხვალ-ეეე ეკონომიკის კანონების ამეჩად ადგება?

ამ ღონისძიებით კიდევ ერთხელ ისიც დასტურდება, რომ ჩვენი ხასელმწიფო არავითარ ბატეეს არ ხცემს ხალხს. ზრდის რა ახი და შეტი პროცენტით „სოციუსტატის" გადასახადს, ცხადია, აიძულებს რედაქციებს მათიც გაზარდონ ხელ მეორე ახი პროცენტით ეურნალთა თუ გაზეთის ფასი. ეახი აკლდა ჩვენს ხალხს, დატკეცური ხელფასის ბატარნს.

ხასელმწიფო ამ დადგენილებით პირველ წელეწადს რომ მოიგებს, ორ ამდენს დაკარგავს მომდევნო წლებში. ამ ხასაბრო ეკონომიკასაც გაოცდებენ, რომლის დიდი იმედიც გვაქვს დღეს. იცის ეს დ მაინც დგამს ხარისკო ნაბიჯს. მაზანი ნათელია.

არასგზით არ შეიძლება „სოციუსტატის" ახალ გადასახადს შეეეგდეთ. თუკი ხაკართველოს პოლიტიკერ და ეკონომიკურ ხუვერენტიტეტზე ვლაპარაკობთ, რას ნიშნავს ეს მოსკოვიდან თავზე მოხეეული კაბალური პირობები?

იმედია, მეთხეეელეთ ჩვენთან ერთად ებრძოლებან ამ დაუფუძველი დადგენილების ეინაალმდეგ. ბოლოს და ბოლოს ისევე უნდა ვთხეეთოთ ჩვენი ხალეალური ინტერესებისათვის ებრძოლა, როგორც ეეეელთან დღეს ხაკართველოს პოლიტიკური ინტერესებისათვის ებრძოლას.

„კრიტიკის" რედაქცია

შარავნდ ეაჩაკ მაინც და მაინც დაეეზიზეგეული ცხოვრება არა აქვს, ვინ იცის ვის გადაეურება, კოკა ეოველთვის ეეეელს ვერ ბრიტანს, შეიძლება თავიც ეეეგეს. ხომ ხაკაკლობაა ავაზაკობა, მაგრამ ათასეერ უზნოა მძარცველი, რომელმაც იცის, რომ არავითარი ხაშიშობა არ ემეეჭება. შარავნის ეაჩაკეეის როლში ანც თუ აშეიათად ვვევლინებიან ხაკაკშირო ხამინისტროები, ოღონდ ამ განსხვავებით, რომ შეხანშნავად იცით, მათი მსხვერპლი ეანხეარ განთავისეეფლებული, ხოლო განკეკიბეა არავინაა, უმალეული ხელისუფლება ნაკანაკარის მიდამაზდ ჩაეხრაბეეეს.

ახეთია ახალი განკარგულება ამის შესახებ, რომ ეურნალ-გაზეთების გავრცელებისათვის კავშირგამბმულობის ხეეერეობეს ერეგბინი გამოცემათა ღირებულების 50,6 პროცენტი. რა ეუფლება ვკეკეს ან დეკეეერეთ ახეთი განკარგეშეეს ხიბრაზე, როცა მთი ავტორი ეოფილ ხხრკ კავშირგამბმულობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლეეთი ცენტრალური ინსტიტუტი და ამ ხიბრძნეს ეეხპერტიზაც გაუეთია ხხრკ ფასების კომიტეტში.

აფერუმ ხაბეეოთა მეცნიერებისა და ეექსპერტების ხიბრძნეს! ამიტომაა ავკვეეული ხაბეოთა ეკონომიკა, რომ ახეთი ბრეენი ხალხი წარმართავს და არა „უეკეო" მუშა და გლეხი, რომელთაც 70 წელია ამწყალიან, როგორ იმეშეონ.

ამა ჩვენ, უბრალო მოკვდავები, მით უმეტეს, ინტელიგენციები, რომელთა კომენტატორი ეეეენეთა ეეფრო დაბალია, ვიდრე მუშათა კლასისა, რას მივმედეთ, როგორ გამოიანგარიშეს ეს 50,6 პროცენტი? გაზეთის ან ეურნალის ფოინთ თუ ადრესატის ხიერით? კალმიტეტრის დაცალეთი გაგზავნილი ხეთაგრამანი გაეეთი და ათითასი კალმიტეტრის ხიერეეე? გაგზავნილი კალეოგრამიანი ეურნალი ერთნაირად რატომ უნდა ისეეე

წერილები რედაქციას

მიმდინარე წლის იანვარში ჩვენი გაზეთის ფურცლებიდან მივმართეთ ხელისმოწერაზე თხოვნით, გაეწიერებინათ ჩვენთვის თავიანთი მოსაზრება ჟურნალ „ავ-კარგის" შესახებ, გამოეცქვთ სიფრცელი, ფიქრით, თუ რატომ იწერდნენ, ანდა წელს პირველად რატომ გადაწყვეს „ლიტერატურული საქართველო". ოდიგალაში უამრავი წერილი შემოვიდა, მათგან შევარჩიეთ. ისეთი წერილები, რომლებიც საერთო ალმოსფერის გამოხატავენ, ანალიზ იფერის კრიტიკას ვერიდებოდეთ, ამასოლ ტერატურ ყველა მონაწილეს მეთხველის სამსჯავროზე გამოტანილი. გთავეხოთ მათ და გამოფიქვამთ იმედს, რომ ჩვენი ერთობლივი შრომა, თქვენი მხარმი ფდომა, საქმიანი ინტერესი და ხელისმოწერეთა ინტერესებსა და სურვილებს. ეი, რამ გადაამყვეტინა „ლიტერატურული საქართველოს" ბალის გაგრძელება?

ᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲜᲐ ᲙᲐᲮᲘᲐᲜᲘ
ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲠᲔᲓᲐᲥᲢᲝᲠᲘ

მე თქვენ გაზეთის აქტიური მეკითხეები ვარ. ძალიან მოგწერეს იგი. ღმერთმა დაგლოცოს. „ლიტერატურული საქართველო" აქტიურად ეხმაურება დღეს საქართველოში მიმდინარე სოციალურ-პოლიტიკურ პროცესებსა და ეროვნულ სატყვიერს. მიგაჩნია, რომ თქვენ გაზეთი ერის ბეკრდილ დგას.

სასურველია უფრო მეტი დაიწეროს 1918-21-იანი წლების საქართველოზე, ქართველ ემიგრანტებზე.

ᲞᲐᲢᲘᲐᲟᲘᲡᲪᲔᲛᲝᲛ
ᲜᲐᲚᲘ ᲣᲜᲯᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

„ლიტერატურულ საქართველოს" ყოველთვის კეთილი ლოდინი, მაგრამ გამოწერილი ორი ჩმენია. გასული წლის ერთ-ერთ ნომერში გამოქვეყნებული იყო სურათები ი. სტალინის, ნ. ხრუშჩოვის, ლ. ბრეჟნევის და დ. ბერიასი. ეჭვი იყო დამბეული სილტერესო მოგონებები მათზე... მაგრამ, როცა ზეგიკითხე ბრეჟნევის „სამი მოძაკი ივეთ, ერთი — აქეთ", გადაწყვეტე გამოშეწერო თქვენი გაზეთი. იგი იმდენად პოპულარული გახდა ჩემთვის, რომ ადარეიცილ გაეწყე და ბევრ ჩემს ახლობელსაც გამოვაწერინე.

ალბათ, გასაკვირია, თქვენი გაზეთი სიმართლისა და გამბედულებისათვის ვეკვეყარს.

სასურველია, ზეჩიად დაუთმით თქვენი გაზეთის ფურცლები პატრიოტ და ქკეთან ბალს.

ᲞᲐᲢᲘᲐᲟᲘᲡᲪᲔᲛᲝᲛ
ᲗᲘᲛᲝᲠᲘ ᲙᲔᲕᲠᲐᲫᲔ
ᲥᲣᲗᲐᲗᲘᲡᲘ

ვარ თქვენ გაზეთის მუდმივი მეკითხველი. მომწონს მისი ნომრები და კიდევ უფრო უკეთესის იმედს ვიტოვებ სახვალიდან. მიხარია ემბლემად ᲥᲠᲘᲡᲢᲔᲚᲘ ტაძარი და მისი კეთილი საქმის ალმაფრეულებელი წინანდა გორგი რომაა თეთრონთან გამოხატული. ᲣᲩᲘᲗᲔᲚᲘ გამარჯვების ᲜᲘᲨᲜᲘᲡ მიღლეიტეს ეს ემბლემა. დევიზი, — „ᲩᲔᲛᲘ ᲮᲐᲢᲘᲐ ᲡᲐᲛᲨᲝᲜᲔᲚᲘ, სახატე — მთელი ᲥᲐᲥᲐᲕᲐ", — ესადაგება ქართველი ხალხის გაწყვეტილებაზე.

ᲞᲐᲢᲘᲐᲟᲘᲡᲪᲔᲛᲝᲛ
ᲓᲐᲕᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲣᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘ
Ქ. ᲗᲑᲘᲡᲘᲗᲘ

ძვირფასო რედაქცია, თებერვლის 10 წელია თქვენი გაზეთის მუდმივი მკითხველი ვარ. ᲫᲕᲔᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, „ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡᲗᲕᲘᲡ" ᲛᲘᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲗ ᲛᲔᲛᲐᲠᲗᲔ

ᲥᲐᲥᲣᲪᲐ ᲩᲝᲚᲝᲥᲐᲕᲨᲕᲘᲚᲘ ᲤᲨᲐᲕ-ᲩᲔᲕᲡᲣᲠᲔᲗᲘᲡ

1921 წლის 25 თებერვალს საქართველოს გასაბჭოების ხალხი პროტესტით შეხვდა, რადგანაც ხამხერი ძალის გამოყენებით იძულების წესით დიდმა არხეთელი ხელისუფლება; გასაბჭოება, ხალხთა გაერთიანება მოხდა მათ ეროვნული თვითმეფობიდან, სარწმუნოებისა და ისტორიული წარსულის გაუთავისებლობიდან, რაც ნამდვილად უსამართლო იყო. ლეგ ტროცკის შეშდეგი შეფასება მისაა ამ მოვლენებს: „საქართველოს ნაადრევმა გასაბჭოებამ 1921 წლის გამოიწვია 1924 წელი". იმ წლებმა ბევრი განსაცდელი და ეროსანთვის თავდადებული ქართველის სიცოცხლე შეიწირა. იმ ღრმის ანუნეების მსხვერპლად ნიე ეორდანია 5000 კაცს ახასელებს, ოფიციალური მონაცემებით კი მათ რიცხვი 880 იყო. ცნობილია ისიც, რომ 1924 წლის 27 აგვისტოს მეტეხის ციხეში გამოიყვანეს და ეოველგვარი ბრძოლისა და გასამართლების გარეშე დახვრიტეს 132 ადამიანი (ამიერკავკასიის ხალხური კომიტეტის პირველი მდივანის ჩერგა ორჯონიკიძის და ხალხელების „ტეკის" უფროსის მოადგილის ლაურენტი ბერიას გაწყვეტილებით). სწორედ ამ უსამართლო ანარქიზწორებამ მიიყვანა ქართველი ხალხი გამძვინვარებამდე. საქართველოს ყველა კუთხეში მიმდინარეობდა თავდაბნაურთა მემკვიდრეების, ხასულიერო პირთა დაატამრება, დაზვრეტა. გასაბჭოების შემდეგ, 1922 წელს კახეთის ინანეების ხათაგეში ჩაუფა ეროონელ-ბანმათვისუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთი. ლიდერი ქაქუცა ჩოლოყაშვილი. იგი დაიბადა 1888 წელს სოფელ მაღანში, იყო ხასალის გმირის, 1859 წლის კახეთის აჯანყების ხელმძღვანელის ბიძაშვილი ჩოლოყაშვილის შთამომავალი. ქაქუცა ჩოლოყაშვილი ხაკმაოდ კარგად ფლობდა ხამხერი ირი ვალდებული. ამ დამოკრეული ჭკვნ- და თბილისის სათავადაზნაურო ქართველი ეიმაზეა. ხამხერი ხამსახური გაიარა რუსეთში, ქალაქ ტვერში და ხამხმდინარეობ ოფიცრის ხარისხით დაბრუნდა. 1914 წელს მან მონაწილეობა მიიღო პირველ მსოფლიო ომში; ავსტრიის ფრონტზე მძიმედ დაიჭრა, მაგრამ კვლავ განაგრძო ბრძოლა ოსმალეთთან. დაჭრილი ქაქუცა ჩოლოყაშვილი თბილისის ეწმინდა ნინოს საავდეფოფოში იწეა (ექ ამ მკურნალობა ცნობილი ექიმი გრიგორ მუხაძე). ქართველი ცხენოსანთა ოსმალეთ-ბრძოლებისთვეის, იგი ეერ-ეერთი პირველი შეეოდა ხის ოფიცრებ; დიდი ნაჩმატებით ისარჩოდა ხასრსეთის ფრონტზე. ქაქუცა ჩოლოყაშვილი ხარაყამეზის დაცვისათვის ოქრის ხმლით დაჯილდოვეეს.

1922 წელს ქაქუცა ჩოლოყაშვილმა შეადგინა პარტიზანული რაზმი „ხაკართველოს შეფაცეფილის" ხახელწოდებით. პირველად მისი რაზმი ექვსი კაცისაგან შეედგებოდა, მას თანდათან ეეერთდებოდნენ სხვადასხვა კუთხის ეაჩმაზდაგენები. ქაქუცა ჩოლოყაშვილის ეეოეელრმენელთან პირველი ბრძოლა სიღნაღთან მოეხდა, შემდეგ თელავში, ქართლში, მანგლისში, ფეეშეში, ეერეთიანეთში და, ბოლოს, ფშავ-ხეეხევრეთში. 1922 წლის აგვისტოს ჩოლოყაშვილმა თავისე რაზმით ფშავ-ხეეხევრეთის მიაშურა. ისინი ეაკეოოდან მოკლე გზით გადავიდნენ ორ ეეუნდან: ეერთნი — ეორმაღალის მხიდან და მეორენი — ახეენის მხიდან. მათ ორეეფაშნი უნდა ჩაეეკრთა მოწინააღმდეგეთათვის გზა. პირველი შეტაკება მაღაროსკარში მოხდა. ფემმობეებმა ოიერთეეეს ხროლა ატეეეს ხალიერიის ეეზონის ახლოს. მიღალეის თანამშრომლებმა გაქეცეთ უშველეს თავს. ბრძოლა მაღაროსკარის ხიდთან გაიმართა. ბალხის გადმოცემით, ჩოლოყაშვილის შეხაკრიბოდა თიანეთიდან გადმოსეეეელეო რეეოლეეეერი კომიტატის თავმეჯდომარე ბერგა ხუროველი, შეტანაეედან „ცხენბრეელ ბაპაძ" უწოდებენეე. მის ხელეაშეიეა ეორიდანეე ეიენ ხერგა ხუროველმა და ჩოლოყაშვილის რაზმეეეი ეეე

ᲨᲘᲠᲐᲜᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲙᲣᲠ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲖᲔ

ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔ ᲜᲘᲠᲐᲫᲔ

საქართველოს ეკონომიური დამოუკიდებლობა საკითხე ფლეს ბევრი ფიქრობს. ეხოვრებად საოლად დაგვანახა, რომ ამიერდან სწორი გზით უნდა ვიარითთ, ეფიოქმედთო პრინციპით — არა „ზეციდან ქვეყეთ“, როგორც ეს აყო დღემდე, არამედ „ქვეყიდან ზეკთ“, რადგან ფიზიკურიელი ცენტრალიზმის ყმადილებულმა პრინციპმა და ამ საფუძველზე აგებულმა მრეწველობამ დარგობრივმა მართვამ სასაკეთო ვერაფერი მოუტანა რესპუბლიკის საბალო მეურნეობას, ჩვენს ხალხს. ეს დასკვნა ფასაბუთებული წინამდებარე სტატიაში დღევანდელი თბილისის მრეწველობის მუშაობის მაგალითით. ავტორი საქართველოს ეროვნული განვითარების კონცეფციის ოპტიმალური ვარიანტების შემუშავებლად გადაუდებელ ამოცანად მიიჩნევს უწინარესად მრეწველობის თანამედროვე მდგომარეობის, მისი დარგობრივი სტრუქტურისადმი ღრმა მეცნიერულ მიდგომას, პიროფილურ შეფუსებას და მთავრობის დონეზე სათანადო დასკვნების გამოტანას.

●

საქართველოს ეკონომიკური დამოუკიდებლობა დიდად არის დამოკიდებული მის შიდა რეგიონებში — კოლეგიებსა და რაიონებში საწარმოო ძალთა რაციონალურ განლაგებასა და, ადგილობრივი ინტერესებიდან გამომდინარე, მრეწველობის დარგობრივი სტრუქტურის ხელახალ ორიენტაციაზე.

ეს, უწინარესად, შეიეხება თბილისის მრეწველობას, სადაც ამჟამად ინარშთება რესპუბლიკის პროდუქციის ერთი მეხუთედი და დასაქმებულია საწარმეთა საერო-ჩრილ ფარგლებში 34 პროცენტი.

როგორც საქართველოს, ისე თბილისის მრეწველობის ეროვნულ კონკეფციის საბოლოო ვარიანტის შემუშავება მოითხოვს მოცემულ დარგთან დაკავშირებული ბრალთა ბაკთხის ერთობლივ განიკილხვნებას. უწინარესად, ნათელი წარმოდგენა უნდა ეოქონოთო თბილისის მრეწველობის ბაგრამდეგი განვითარების ეტაპებზე. კავთოვანდენთო, რა პირობებში ჩამსახა ეი, განვითარების ის დონე მიაღწია მისმა წინამორბედმა ფორმებმა, რას ეწარმოებდნენ ამა თუ ამ პერიოდში, შორეულ რა საშუალებით და როგორ მოეგული დღემდე.

„ერ ვიცით რანი ვეოდნელ ვარო, არ ვხედავთ ოანი ვარო, ვერ გამოგვხანიი — ანი ვიქნეთ“ (ილია).

1917 წლამდე თბილისის სამრეწველო პოტენციალი წარმოდგენილი იყო ჩანგნეს ზოგიერი ხელოსნობებით და თამბაქოს ორი ფაბრიკით, რომლებიც შედარებით ბმსგელ საწარმოებად ითვლებოდა.[1] ცხადია, რევოლუციამდელი საქართველოს მრეწველობის ეს ლტაკური დონე შედარებით ბარად ვერ გამოგვება და აქედან რიიმე ეინიერული დასკვნის გამოტანა არ შეიძლება.

შედარებითვის არც გვაინტერესებენი საკარისეთო გამოცვლები, ვინაიდან მისი ხანგრძლივი ისტორიის განმავლობაში ანელად თუ მოიძესენა ეერიოდი (ომეაზე ტრეგის კიოუეკეკეთ თარეს ეამო), რიცა საქართველოს სახალო მეურნეობა ეენაკკანდან ეშეიფოსანი ეზნი ვეთარდებოდა.

დღევანდელი საქართველოს (თბილისის) მრეწველობის განვითარების ეროვნულ-ისტორიული ფესვები უნდა ვეძიოთ XI-XII საუკუნეებში, როცა ქალაქებს, ხელოსნობისა და ვაჭრობის განვითარებამ უმაღლეს საფეხურამდე მიაყენა. ამ დროს „ეროი ფუდად ანვითარებულია“ მეთუნეობა-ეკეეეეთა (ქერამიკა), ბეეეეკეეეე

შეცდომებს ნუ გავიმეორებთ

უაღიოდან თავის დაღწევა რეს-პუბლიკის ეკონომიკური დამოუკიდებლობის პირობებში აუცილებელია.

დამოუკიდებელი საქართველოს ეროვნული ეკონომიკის შექმნის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა თვითბრკოლა ახალი სტრუქტურული პოლიტიკის შემუშავება და მისი განხორციელება, რასაც წინ უნდა უძღოდეს დღევანდელ პირობებში სახალხო მეურნეობის დარგობრივი სტრუქტურის' სოციალურ-ეკონომიკური ეფექტიანობის მიღწეული დონის ობიექტური (ხაზგასმა ტრ.) შეფასება და რეგიონული „ინტერესების გამომსაცავი სტრუქტურის ეროვნულ-პატრიოტული მიდგომის შექმნა, რომელიც დაეყრდნობა სხვა მოკავშირე რესპუბლიკებთან, აგრეთვე საზღვარგარეთის ქვეყნებთან საქართველოს ახალ, საიმედო საშეფრნეკონომიურ კავშირებს, მხარეთა შორის თანასწორუფლებიანობას, ურთიერთსარგებლიანობასა და პროდუქციის (თუ საქმიანობის) ექვივალენტური გაცვლის პრინციპებს.

ალნიშნული მიდგომა უნდა ახასიათებდეს რესპუბლიკის მეზობლებთან შემდეგ ინტერესებს:

— საქართველოს ბუნების გადარჩენა და მისი ბუნებრივი რესურსების განთავრულ ათვისებას, სუფთა ეკოლოგიური გარემოს შენარჩუნებას, რასთანაც საჭიროა შენელდეს საქართველის მრეწველობის შემდგომი ინდუსტრიალიზაცია და მისი სწრაფი ტემპით განვითარება, ახალი საშრეწველო ობიექტების შენებლობა და მოქმედ საწარმოთა ხიმძლავრეების გაზრდა, ახალი საშუშო ადგილების შექმნა; აიკრძალოს რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ ნამგალითი საშუშო ძალის შემოყვანა;

— შეიცვალოს საკავშირო დაქვემდებარების საწარმოთა სტატუსი, მიიღეს მათი ადგილობრივ დაქვემდებარებაში გადაცემა, რაც შუხამლეულ გახდიდა მხერეობას რესპუბლიკის ეკონომიკასთან მათი სარგებლიანობის ხარისხის, საჭიროების შემოწმებისა ეს მათი ლიკვიდაციის შუხებზე;

რესპუბლიკის შიდარეგიონებს, ცერძად, თბილისის ინტერესები მოითხოვს ქალაქის მეურნეობაში მრეწველობის ზედიდ-ან ნონის შემცირებას, ან მიღწეული დონის სტაბილიზაციას, მისი დარეგობრივი სტრუქტურის სრულფასად, ქალაქის პროფილისათვის შეუფერებელ, მავნე და დამაბინძურებელ საწარმოთა გაუქმებას ან მოშეგებისა საწარმოო გაერთიანებებისათვის მათ გადაცემას; საშუალო და მცირე ბიზნესის საწარმოთა; ერთობლივი საწარმოების, საკავრო-ხარვეზელი ფირმების, კოოპერატივების, საკქცი საზოგადოებათა შექმნას, ეკარეულ და სპასუხო ურთიერთობათა, თავისუფალი მეწარმეობის ფორმების განვითარება-გაფართოებას.

ფედერალურში მრეწველობის დარგობრივი სტრუქტურის სრულყოფის მიზანია ქალაქის მოსახლეობის ცხოვრებისა და დასვენების პირობების „გაუმჯობესება. აგრეთვე ქალაქში მატერიალური და არამატერიალური წარმოების დარგებს შორის დღევანდელ არსებული დისპროპორციის აღმოფხვრა და რესპუბლიკის სიფლის მეურნეობასთან მჭიდრო სამეურნეო კავშირურთიერთობების დამყარება.

ბუნებრივ ძვრებისა და ცვლილებების თანამშრომლური განხორციელება, ჩვენი აზრით, საფუძველს უსპუზებს თავისუფალი საქართველის და მისი ფედერალების მოსახლეობის, აგრეთვე მათი ეკონომიკის ინტერესებს.

ალექსანდრე ფერეთელი

ეროვნული ფერადი ჩიტი

ბერდღვნად?

(ღია წერილი ნანა დავითაშვილს მეორე კომენტარებთან)

გაზეთ „ლიტერატურულ საქართველოში" (3 აგვისტო, 1990 წ.) გამოქვეყნდა თქვენი რეპლიკა: „მეტი ყურადღება გვმართებს", რომელშიც მუქ ფერებში აუწყებთ მკითხველს, რომ ლეკვების მცირე კრებულში „ვაჩუქო ეროვნული ტატები", მე, როგორც შემდეგ ჩანს, შევიანტე თქვენი ლექსი „9 აპრილ ხატრილი", მაგრამ „ერთი ხელის მოსმით" იგი პოეტ მარინე ხმალიძეს „ვაჩუქე".

ისეთი ეკონომიკოსით გამოწველილი თქვენი უაზრო გაწყვეტილება ჩემთვის ნამგალია, მაგრამ ეროვნულ ფორმა და ტონია გაუგებარი.

მკითხველი რომ სინამდვილეში ბეერკეეს, ამიტომ მოგმართავთ: 9 აპრილისადმი მიძღვნილი ლექსები მართალია, ეკურალ-გაზეთებიდან ამოკერილ, მაგრამ, როგორც თქვენ ბრძანებთ, „ერთი თვალის ყადაღეთით" არ შემორჩენია; არც „ერთი ხელის მოსმით შეინარჩუნა" წიგნად. თქვენ უთოოდ მოგრესსიენათ და მეც ვიცი, რომ ეს საქმე შეიმატებენადა და დიდ სიფრთხილესაც მოითხოვს. მე, 100-მდე ლექსიდან (ცხადია, რომლებიც მომეწონა), საქართველის წიგნის მოყვარეთა საზოგადოების რესპუბლიკურ გაგეკეთებს, ვინც წიგნის გამოცემა ეკისრა, თვით ამ გაგეკეთის თავმჯდომარის პირველ მოადგილეს, ბატონ ვ. ბუხნიკაშვილს (იგი ბრძანდება გამოცემის რედაქტორიც), შეირჩიეთ წარგაუფარეგ 85. შემდეგ, რედაქტორთან ერთად, ლექსების რიცხვი 40-მდე იქნა შემცირებული. ჩემს მიერ წარდგენილ ლექსებში არც თქვენი და არც მარინე ხმალაძის ლექსი არ ყოფილა შეტანილი.

როგორც ვიცი, ალნიშნული საზოგადოების საგამმისე

ასპაზია და რაინისი ციერიზში, 3. ბიბლიოთეკა სალვატორეში, 1914 წ.

რაინისი და ასპაზია:

ჩვენი მარადიული აღორძინება

იმანტ აუზინი

ერთ წამს ფრთები შეეხხაო ფანტაზიას!

როდესაც რომ შედგეს კაცობრობის ფორეში, სადაც ყოველ ქვეყანას ნებისმიერი ეპოქიდან ორორი რჩეული ადამიანი — კაცი და კაცი — ეყოფაო, მაშინ უეჭველად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ამ თავეულობაზე ლატვიელ ხალხს ყველაზე სრულყოფილად ასპაზია და რაინისი წარმოადგენენ.

ორი გენიალური პოეტი.

ორი ეპოქაელი მხნეობის დრამატურგი.

თავისუფლებისათვის ორი დიდი მებრძოლი, რომელთა ცხოვრებასა და შემოქმედებას აუცილებლად უნდა აღნიშნეს მსოფლიო.

და უბრალოდ — ორი ადამიანი, რომელთაც ყველაზე სრულყოფილად გამოხატეს თავიანთი ადამიანური გზა — სიყვარული, ოინება, წინააღმდეგობანი, სიხარტე — ყველფერი.

დიახ, რაინის სამარადისოდად უწოდებენ ხალვათის შეჩერის. იგი თავიანთ შემოქმედებით ღირსებულად დგას ევროპელ კლასიკოსთა მწყობრში — დიდი ჯოფეს, შილერის, ბაირონის, პუშკინის ყვავილი... მეტნაკლებად განათლებული ყოველი ადამიანი დადგატყობს, რომ ასპაზიას ადგილი ბორელო ხელოვნების ევროპელ პოეტ ქალთა შორისაა...

ეს ასეა.

ამას ამტკიცებს მათი რჩეული ნაწარმოებების ანტოლოგიები. ამას ამტკიცებს ასობით გამოკვლევა, ამას ამტკიცებს ის ახალ-ახალი თარგმანები, როგორც მეზობელ ხალხთა ენებზე, ისე შორეულ ქვეყნებში.

და მაინც, კიდევ ბევრი რჩება პასუხგაუცემელი და ამოუცნობი.

როგორც სალონი. როგორც ლატვია.

ამ ეხეიტარ ნაარეგზეზ შევეცდები მხოლოდ ერთ ასპექტს შევეხო — რას ნიშნავს ეს ხელოვანი დედოვლენელი ლატვიელთათვის. რადგან ამბობენ, ჩემი აზრით, ამე ეღირს: ისინი არიან მარადდღიანი და ახალგაზრდანი.

სწორედაც რომ — თავად „ყველაზე კლასიკური ჩვენი კლასიკოსი“ და თანაც ყველაზე მტკიცე თანამედროვე წერილები და მოაზროვნეები, რომელთა აკტუალურობა, ბანალურად რომ ვთქვათ, ანთია მეფილი ამ საუკუნის მანძილზე და ალბათ, ეს ასეა.

ღმერთმა უწყის, ამაზე მოკლედ თუ შეიძლება თქვას: რაინისი და ასპაზია ყველაზე მეტად დაგეხმარნენ გადაგვარნის ხელი ფაშიზმის და ხტალინიზმისაგან, მრავალ სოციალურ და ეაციონალური დანაშაულებრივი ექსპერიმენტისაგან, უხუდაღლობისა და ზნეკეკეულებათა დაცემისაგან...

რადგან მათი შემოქმედება, თავად ისინი იყვნენ და დარჩებიან ამ ხელის ეეშმარიტი გამომხატველნი.

ეერცერთმა ხელისუფლებამ ვერ გაბედა მათი სრული აღნორრრება. ყოველმა ხელისუფლებამ სცადა თავისი მაზნეხისათვის მიეხადგენინა მათი შემოქმედების დიდი თუ მცირე ნაწილი.

შედეგი ყოველთვის ერთი რჩეობდა: ხალხი შეკვდებოდა ღიბულოდან თავის ხელს.

უფრო ზუსტად რომ ვთქვათ: თოეული წლების მანძილზე ასპაზიას შემოქმედების დიდი ნაწილი წარმატებით მიიჩეშთოთ. ხელისუფლებამ ამას ნაკლებად მიაქცია რაინისის მიმართ... მათი ლეკსები, მათი დრამების პერსონაჟთა ხასიათი ყოველთვის თან ხდებდა ვაბუკების ოფისშემდეგ ნახევრად მოშიშმლელ ლატვიაში, ციმბირის ტაიგაში ვარეკილებს, ეეროსის თუ ამერიკის გზაზე მოხეტიალე ლატვიელ ლტოფილებს.

ასეთია ხელოვნების ძალა.

იგი მეტყველებს, როცა გვინია, ყოველი ღონე გამოილია; იგი აღდგენს, როცა გვინია, რომ ყოველივე დაეკა.

ჩვენ ამ წლებში ზმრაად გავეგზარეთია რაინისის სიტყვები:

ეერც გამოცანა გამოგვიეენია,
ეერც ნაპრალება ამოგვიეენია
და ყველ ტკერთიც საშინლად
გვაშეეს...

რაინისი და ასპაზია — ჩვენი მარადიული აღორძინებაა.

„ადამიანო ცხოვრებაში მიიწეე სიფიცდეს“, თქვა ასპაზიამ.

ამას ეი ორივე პოეტის შემოქმედების თავაკი პოტიკ ეუწოდებდა. ისინი მეფილ ცხოვრების მანძილზე ხეკადაზეკ სახით (ეზენთ) მოიხეოდენენ დიადიანაკენ, მოეწოდებენენ და ახლაც მოეწოდებენ ადამიანებს და ერს ეტკეკეულ გამოაჩენთ ეკეკეში — რაინისის პიესის „ეეუოკა, ეეეეკეკ“ პერსონაჟის მოთამეაე ტიტეეთან...

ადამიანურობის ღირებულება დაუზოგავად ეცადეთ თავს. როგორც ეთიკის გადამწყვეტი რილი მაშინდელ ყოველ მზრდ ხალხადდიგენრივ მიდეკლნი, განსაკუთრებით კი სოციალიზმში. მილიონობით ადამიანი — არა მარტო ხალტიაში, აღმოსავლეთ ევროპაში — ძმაეე გამოცდილებით დარწმუნდა, რას ნიშნავს ადამიანურობის უქონლობა ხალხთის მსგავსი ცხოვრების დაკარგვასან, რომელიც ახე უნდად მიეკეთია ხვადადხვა ძმრადა...

და ბოლოს — ხალხების, ერების, როგორც კაცობრობის პირველეხების მოსარჩენლობა, რაზე განსაკურეობით დიდი ზრუნვა ილუსტრეზეა ეგოიზმოდეთ მცირე ერების ბედსა და მომავალზე, ამ მცირე ერებზე, რომელნიც ლაშა კაცობრობის ნაზეკარს შეადგენენ.. თუ შეუძლებელია თავისუფალი ეეს ქვეკეანა, სადაც თავისუფლებას მოკლეუნდეთ ბეერი ადამიანი, ახეკე შეუძლებელია თავისუფალი და ბედნიერი ეეს კაცობრობა, სადაც ბეერ ერს აკრძალული აქვს ნორმალური განვითარების შესაძლებლობა.

რაინისის პიესის პერსონაჟი ტატი ხარკსტეტოდ დაბადებულ თვით ეშმაკის ნაშიერ ეეზეკეს კი, რაკი მას აღარეს ამ ბოროტებას, რასაც ადამიანები ჩაიდენენ:

ისინი არიან ეშმაკები!

პირუტყვს აფუეეზენ, ხალს
ეეოდაცას ეტაკეეენენ ენ ეეზარიან!
მაგრამ ვინც ხალეზეს აწეოოკეენენ?
ტომი დაგლეეეს
კბილდაბრეკენილი,
მოაკეამს თავს და მოაკეამს
ფეეზეს,
მერე ფეეანსლოვს ტანს
ნაწილ-ნაწილ! *
და სათითოოდ ეაიკლის
ფრრჩეიენეს!
ასეთნიც მოვლენ, თქვენ რა
ხართ მათთან?
ამასაც იზამს ცხოვრება ბალეე.

„ამას იზამს ცხოვრება ბალეე...“ როგორი წინასწარმეტყველური სიტყვებია.

ნახეთ, ეკეე მოელი საუკუნეა, სხვადასხვა ხალხთა გამოჩენილ მწერლებმა რეაგიეული ხმა ისმის. მოკვეწოდენენ ამ ღირებულებათა დაცვას. ნება მიბოძეთ, გავიხსენო რაინისის შერე ასპაზიაზ დაცული ასრის ერთი სრულიად მოულოდნელი გამოსმენა. ბაუხანა მწერალზე, ვეფხაკის არქიპელაგის ადმირალზე ალეკსანდრ ხოლეკნეკინზე, რომელსაც რაინისისაგან სრულიად განსხვავებული ცხოვრების გზა და გამოცდილება აქვს. თავის ლექციაში, ნოხელის პრემია რომ მიიღო, ზუსტად რაინისისებური სიტყვებს ამბობს.

„...ერების გაკრთობა უფრო მეტად გავეკლარიბებდა, ვიდრე ის, თუ ყველა ადამიანი ერთ ხასიათს, ერთ ხასეს მიიღებდა. ერები — ეს კაცობრობიდან სამდიდრეო, კაცობრობის განმოკვდებული პიროვნებები. თვით უმცეროესი მათგანი თავის თავში შეიცავს ღვთიურ-მაზნის განსაკუთრებულ წანაზეკს“.

რაინისი გამოხავალს ხედავდა ამ ახალ, ამაღლებულ მოკალეობაში. ყველაზე მოკლედ იგი გამოთქვა ცნობილ ადერაზეში:

მე, სამყაროს ნაწილი, პასუხს
ვაგებ ყველაფერზე.

ალ. ხოლეეენენი თავის ნობელის ლექციაში ამბობს:

„კაცობრობის ბნნა მხოლოდ ეკ არის, სადაც ყველას ყველაფერი ეეზეა...“

აზრთა რა მოულოდნელი და რა არაჩვეულებრივი დამთხვევაა!

ჩვენ ვარ რაინისისა და ასპაზიის ერი.

და ამბეგმაც ვარსებობთ ისევ.

ორივეე მეთხანმა პირველი ეროვნული ეამოაეეიღება მეეკვდეეობით მეიღო გახდ საუკუნეში. კალთინ ეატარა იგი რეეოლუციისა და თავისუფლებისათვის ბრძოლის ეზეზზე და ეეიმზადა მეეორე გამოლვიძეა, რომელს კულმინაციაც „ეეო“ დამუეადებელი დეკორატიული ლატვიის რესპუბლიკის შექმნა 1918 ეეელს.

ხეობრად გაიფეკრეს კაეი: ეხაა უდიდესი მიღეეეა, ხედან დიდი ეიდეა, ჩვენი ხალხ ალეინიეს თხეეიმეტი ეელის მანძილზე რომ შეეძლოთ თავისუფალი. ეეეეიარეს მარრთი ეხუნკალთ და იქ თავიანთი მნიშვნელოვანი ნაწარმოებების დიდი ნაწილი შეეეკნათ.

განა ეს არ არის ჩვენი აღორძინების კიდევ ერთი საფუძველი ისევე, როგორც ის, რომ მათ შემოქმედება უკვე ახალგაზრდობიდანვე ყალიბდებოდა ბრაგალი ენისა და კულტურის ძარღვზე?

ლატვიტურა, პოეზია ბოლო ათწლეულში შეიძლება ყველაზე მეტად ფაშიზმა ხალხს მოეკლო და დაეეეა ეარეზთია ღირებულებანი დღეკვნილელ — მეხუთე გამოდეიეეაზედ. რაინისისა და ასპაზიას შემოქმედება უფრო და უფრო მტკიცედ დგება ჩვენი კულტურის, განათლების და აღზრდის ცენტრში. მათი ტრადიციები ლატვიურ პოეზიაში არ შეწყვეტილა, მიუხედავად ზოგიერთი მანაპულაციისა.

რა თქმა უნდა, პოეზიის, ლიტერატურის რილი აღორძინების პროცესში კიდევ უფრო დაზუსტდება და გამოიკვეთება. თანდათან დაიბეკდება ბანაკეანა და გადახსნილებში შეკმნილი ბევრი თხზულება და ნარკვევი, რომელთა გამოკვეეეენა, ეერ კიდევ ამ ცოტა ხნის წინათ, შეუძლებელი იყო. ახლა უკვე ფართოდ გაიშალა ლატვიელი ეერიკაციის მდიდარი შემოქმედების ათეული.

მაგრამ უკვე დღესვე შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ლატვიაში მოელი ამ წლების მანძილზე მკითხველთა განუწყვეტელი ინტერესი პოეზიის მიმართ მოსავენია არ ყოფილა. კიდევ ერთხელ შეგახსენებთ, რომ ლატვიაში ბევრი პოეტის წიგნი 20-30 ათასი და უფრო მეტი ტირაჟით გამოდის. ბოლოს და ბოლოს, ყოველი აღორძინება ხომ შრომა, მათ შორის, შემოქმედებითი შრომა. ასპაზია ამის შესახებ ერთხელ წერდა:

„ჩემი ცხოვრების ნერვიც ხომ შრომაა. იგი ჩემი გაზაფხული, ჩემი აღორძინებაა“.

დიდ, ასე იყოს ყველა ჩვენთაგანისათვის!

როგორც მოელი ამ ხანგრძლივ საუკუნის მანძილზე, ახლაც ვაჯრეულნი ლატვიაში რაინისის სიტყვების თარგმნაა:

— მიიღეს, ვინც გასცემს,
სძლევს, ვინც დაკარგავს,
იარსებენს, ვინც ვარდიიქნება!
მეორნი, ჩვენ ვიცით პასუხი: თავისუფალი მომავალი ეკუთვნის მას.
— ვის შეუძლია შესწოროს თავი,
თვისი ცხოვრება და ნებისყოფა.

ლატვიურიდან თარგმნა
უშანა ხასლოსაშვილისამ

* ეზეკენ აუზინი ლატვიის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეა.

ალვის ხე

ირაკლი დოჩანაშვილის ხსოვნას

ალვის ხეს ჰგავდი, მაღლიდან,
რომ გადმოსცქერის ვენახებს,
შემკული დედით, მამითა,
ნეტავი სულ არ მენახე.

...ქვეყანა ორად გაიყო
მდორე მდინარის დინებით
ჩემი ძმის შვილი არ იყო,
მაინც ვერ დავიძინებდი...

ჰგავდა პარაკლისგადახდილს
სამარიამი მარხვა.
ადრე თუ მშობლებს ვმარხავდით,
ახლა შვილებსა ვმარხავთ.

...ალვის ხეს, უკვდავებაში
უკვე გაუდგამს ფესვი.
ღმერთს მიპყავს იმ ქვეყანაში
ყველაზე უკეთესი...

რით განუგეშოთ, მშობლებო?!.
ბედის კანონში წერია:
ობლობა, შვილთან ობლობა,
ობლობის მყინვარწვერია.

ბიძინა მინდაძე

●

ყოველ გაზაფხულის დამდეგს,
ყოველ გაზაფხულის დამდეგს,
კვლავ შეძერილი სული ჩემი,
ისევ წამომიშლის დარდებს,
ვიცი საით მიმიძღვის და
ურვით საით მიმაქანებს,
ფეხქვეშ ნატვრის გზას ამიბამს,
მუხლში ჩამიყენებს ქარებს,
გზად, შეფარვით შემახსენებს
გაზაფხულის ცისფერ ღამეს.
მასში თრთოლვით მიმობნეულს —
ცვენდით მივიწყებულ წამებს...
ასე, გაზაფხულის დამდეგს,
ასე, გაზაფხულის დამდეგს...
ხატის ჭალას ვლიტანიობ,
სულში რწმენის კედელს ვაგებ,
სურნელოვანს, როგორც საკმევს,
უფალს ვუნთებ ფიჩხის სანთელს,
მერე, მაინც, წარმართივით,
ლექსად ვეუბნები სათქმელს:
ჰე, მამაო სახიერო,
ძე ღვთისა და
სულო წმინდავ!
შვილსა შენსა, კაღნიერსა,
ზიარება ასე მინდა:
ერთი ბლუჯა ბალახი და,
ერთი პუშვი წყალი წმინდა,
ციდან თეთრი ფანტელი და
ერთი კონა სხივი — მზიდან!..
ასე, გაზაფხულის დამდეგს,
ასე, გაზაფხულის დამდეგს,
მოგონებებს შეხეზნული,
რისთვის შევსთხოვ
უფალს ამდენს!...
ალბათ იმად ვლიტანიობ,
ალბათ, სულიც იმად ვდაგე,
ერთხელ მაინც,
გაზაფხულზე,
ავმაღლდე და
გამჩენს ვგავდე!
...ყოველ გაზაფხულის დამდეგს...

ალექსანდრე ბაძრაძე

დავით მჭედლური

„ჩონგური საქართველოა“?!

ეს ჩონგური, საქართველო, —
აშლილია სულ სხვადასხვა ხმებად,
არაფერიც არ შეცვლილა თურმე,
საქართველო საქართველოდ რჩება.

ამაოდ სტირ და ამაოდ ოხრავ:
— ზნე გვიცვალა უამრავმა მტერმა!
სრულიადაც არ შეცვლილა თურმე,
საქართველო საქართველოდ რჩება.

აშლილი და ამღვრეული მოსჩქეფს,
არ ჩახს კაცი განმჭვრეტელი
ხვალის,
წინ გვიყიავის დასაქცევი სისხლი,
უკან გვრჩება მწარე გესლის კვალი.

ღალატია, განხეთქა და განყრა,
კვლავ მივყვებით ისტორიის სპირალს,
ხან გმირული გაიელვებს წამი,
ხან გავდგებართ უფსკრულების პირას.

ახლა, ალბათ, ვინმე სჭედავს
ბორკილს,
ახლა, ალბათ, ვინმე მზრიად ჯდება,
არაფერიც არ შეცვლილა თურმე,
საქართველო საქართველოდ რჩება!

სამყაროს ცრემლში

მე ვარ სამყაროს ცრემლში
გაღვიძებული პატარა ბერი,
რომელიც გაოცებით თვალიერებს
ცრემლის სიღრმეში არეკლილ
ქვეყნიერებას და ზედაპირზე
ამოსვლას ლამობს.

მე ვარ კრებითი სახე,
ლტოლვილთა,
გაოცებულთა
და სამყაროს ცრემლში შობილთა.

მე ვარ ბიწიერთა მანუგეშებელი:
— სამყაროს ცეცხლში
განიწმინდებით!
მე ვარ მდევნელთა დამშიშავი:
— დევნელნი დაგამხობენ!
მე ვარ მწვალებელთა ელდისდამცემი:
— სარჩობელის ყულფში გავლით
თქვენც წამებულთ გაგაყოლებენ!.

მე ვარ სამყაროს ცრემლში შობილი
ახალი ირსება,
არც ნაწილი არარაისი,
არცა მსგავსი არარაისი,
არც ვისგან ხილული,
არც ვისგან შეცნობილი,
ოდენ მდევნელთა,
ბიწიერთა და მწვალებელთა
მსაჯულად მზრდის სამყაროს
ცრემლი.

• გროტესკული აკორდი

დღეს მონა ვარ ბნელი საკნის
და კვიროში ერთხელ მხოლოდ,
გამოვძვრები როგორც თახვი,
რომ საკვები მოვიპოვო.

მიმდინარე შეკითხვა ანუ მუშების სიმღერა გარდაქმნის თემაზე

ჩვენ ვართ მღებავები, ფასადებს ვღებავთ,
რადგან ასეთია მბრძანებლის ნება.
— შეღებეთ!
— შეღებეთ!
რომ შავი გამოჩნდეს თეთრად,
რომ ხალხმა მბრძანებელი ადიდოს ერთხმად!
მბრძანებელს ეღიმება ღიმილით ვერაგულით,
ურჩოთათვის ტყვია და თოკი აქვს შენახული. —
შეღებეთ! — ბრძანებს და ახლიდან იღებება
დამპალი სასახლე და მისი ფლიგელები.
ბათქაშით ავსებენ ავბედით ბზარებს,
— ფასადი, ფასადი შეღებეთ! — ბრძანეს.
— რა ხდება შიგნით?

მოთმინებით ვდგავარ, ვიცდი,
ჩინოვნიკთა სოროს კართან,
მათ ხასუფრალს ვუდარაჯებ,
ვსუნსი ძას, რაც არ მიყვარდა.

ზოგი მეფის ხალათს იოგებს,
ეკურთხება ზოგი მგოსნად,
გადაშენდა ჩემი კასტა,
ულმობელმა სენმა მოსრა.

მეც საშიში მაფრთხობს ჩქამი,
ხან ტკაცუნი გააქვს მათრახს,
ვიღაც ზიზღით ჩაიცინებს:
— აქ რა უნდა ნეტავ ამ თახვს?!

და მოვკურცხლავ, მომდევს მათი
ღრიანცელი: — დახე, დახე!
გავურბივარ დროის ლომებს,
ვეშურები ჩემ სათახვეთს.

დონკიხოტის მოტივი

სალამი, სულო მშვენიერო,
სალამი, რაინდო ლამანჩელო!
ახმე, როსინანტი მომცა,
შეეჯდე, შენებურად გავაჭენო!

ხმა: ბრძოლას, ველად ხეტიალს
და დიდ სიყვარულს დაგაჩვევს,
ყური არ უგდო ლამანჩელს,
ყური არ უგდო ლამანჩელს!

— ვერა, მაინც ვერ გაგიშვებ,
უნდა დარჩე ლამანჩელო!
— დევებთან საომრად მივალ,
კარგს იზამ — არ გამაჩერო!
— ძაშინ მეც თან გამოგყვები,
დიდო რაინდო, ბატონო ლამანჩელო!

ჩემი გულის სისხლი მართებს
აგერ იმ დევს, აი, ამ დევს,
მთლად მხარ-მკლავი დამილეწა,
ახლა შესაჭმელად დამდევს.

აღარ ვიცი, ძმა ვიწოდო,
ან „ეუ მამის ადგილს დაგსო,
ვაჰ, თუ ვინმემ შემიკურთხოს:
— რა უნდა ამ შობელძაღლსო!

მთლად ქვეყანა აირია,
ამას ვკვნეს და ამას ვოხრავ,
ზოგი ცდილობს კარგად მოთლას,
უმეტესი — კარგად მოხრას...
პიტნის სუნი უდის დაფნას,
დაფნის ფერი ადევს ოხრას,
ერთი როსინანტი მომცა,
— ოხ, რას...
— ოხ, რას...

გიკითხე და ეუკმეხეს:
— აქ არ გაუვლია ჯერო,
— ჩქარა საქართველოსაკენ!
— ჩქარა საქართველოსაკენ!
დიდო რაინდო, ბატონო ლამანჩელო!

ხმა: ბრძოლას, თავისუფლებას
და დიდ სიყვარულს დაგაჩვევს,
ყური არ უგდო ლამანჩელს...
ყური არ უგდო ლამანჩელს!

...სალამი, სულო მშვენიერო,
სალამი, რაინდო ლამანჩელო,
მეც იმ გუნებაზე ვდგები —
შეეჯდე, შენებურად გავაჭენო!

მოლოდინი

დავითმა ბრძანა: — აღსდექით! —
აღსდგეს,
მთლად საქართველო წამოდგა ფეხზე,
საზღვართა გაღმა გასხნეს არაბნი
და დარუბანდის კარები შეხსნეს.
შემდგომ დაბრუნდა
ბორბალი ცოდვის,
იყო დემეტრე,
თევდორე, ცოტნე...
და ვერ ხედავდა რაკიღა საშველს,
ერეკლემ ბრძანა: ეყმეხით! —
ვეყმეთ,
დღეს კიდევ ერთი დავითი გვეხდა,
ბრძანოს და კვლავაც წამოვდგეთ
ფეხზე!

სხვა სამშობლოს

ეს გაზაფხული მოვდა სისხლით,
თვალი ეჩვევა მიწამულ ფერებს,
უჩიხარ ვიქმენ, ვცხოვრობდი უქმად
და რაც დავწერე, სისხლით დავწერე.
კვნესით ვიგოხებ სისხლიან აპრილს
და ვიმეორებ სისხლიან ლექსებს,
მტარვალის ჩექმით დაიმსხვრა ძველი,
სხვა სამშობლოა აპრილს შემდეგ.

ქოთნის მცენარე

ისე ვიცხოვრე, როგორც მცენარემ,
ოთხივე დროის ტარისმა მცვალა,
ოთხივე დროის ქართა გუგუნით
ავსებული მაქვს კვლავ თავის ქალა.
შენ ერთმა იცი — რარიგ ძნელია
ცხოვრება მწვანე მცენარის დარად,
ძლეგავით დაჭრის სხეულში სისხლი
და ბულს ახალი ფარებით ღარავს.
შენ ერთმა იცი — რარიგ ვესწრაფვი,
რომ კვალი ჩემი უკვალოდ გაქრეს,
უკვე ორმოცი გავიდა წელი —
არსებას ჩემსას ვებრძვი და ვანგრევ.
ვარ მოწყვეტილი წინაარის ფესვზე,
ოთხივე დროის მაკრთობს ტარისი,
მე ვარ მცენარე — მცენარის ასლი,
რომელიც ქოთხით უდგათ თარო ზე.
შენ ერთმა იცი — რარიგ ძნელია
აბგვარი ყოფნა, და მინდა გავქრე,
მე წინათ ვიყავ ველის მცენარე.
დღეს ქოთხის კედლებს ვფხოჭნი და
ვანგრევ.

ოცნება თამარის ცხენზე

რაღა თქმა უნდა, მიჯობდა ბევრად,
ვიდრე სულ უქმად გავლილო დღენი.
ან ვშობილიყავ დავითის მწვევრად,
ან ვყოფილიყავ თამარის ცხენი.
რაღა თქმა უნდა, ათასჯზის ჯობდა,
ვიდრე ამ ჯანდაბ სტრიქონებს
ვწერდე,
როცა თამარი მეტყოდა — ეჩუს,
ან მიმიქსევდა დავითი შველზე.

რაღა თქმა უნდა—
რაღა თქმა უნდა—
ესეც ქართული ნატვრაა ჩვენი:
— ეხ, ვშობილიყავ დავითის
მწვევრად...
— ეხ, ვყოფილიყავ თამარის ცხენი...

მოთმინების ზღვარზე

მანდ ვინ უზის
ოქროს აკვანს,
ან არ გაიზარდა ყრმაო?!
ერთხელ მაინც ამოიღე
ხმა, შე ბაზალეთის ტაო!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბორის პასტერნაკი

ჩიტი ჭივჭავი

ჩქარი ეაბზარეგელი

ნაწყვეტი რომანიდან

1

მიდიოდნენ და მიდიოდნენ, თან „ხუთეული ხუნძლეს“ მიიმიერდნენ. სოფლის პოოვნამ ვერ ეშველებოდათ, თოფიც ფეხის ზმაც, ცხენიც და ჭირის ზუზუნიც ის სიმღერას ამეორებდნენ.

ბავშვლები გზას უთმობდნენ, გვირგვინებს თიელდნენ, პირველის ინერდნენ. ცნობისმოყვარენი ზვლოდაენ ხალხს ფერიდნენ, ვის ახალდაბენი, კოხოსდაბენ. ბიჭები თუ ვის, ფეიკინი, ოკი ბაბენი. „ეჰ, ალ ფერეს ჩაბი ყოფილა ხაკენ. ბაშინ გახავეხი“.

„აირა, კაცს კი არა, ქალს“.

„ეეს ხოფ ერთია. ლეერთმა აცხოსონ. მდიერელი ფაკარაფეეა“.

უკანასკნელმა „ერთიდ ნუთმაე ნაკეროლა ფ ბარდოლთან ზეფერდა. „უფალთანა ბრ ქუეანაი ფი ხაცხეანი ბთხი, ხოფელი და ყოველნი დაკკეფრენენენ ბაბ ზინა“. ფლდელ ბ ბარიკ ნაკოლიკეთნ პირკეანი ბიდსაბა და ერთი ბეზენ ბიზ ბიაკარა. ინალლიეს „ხოფთანაა“. „ანაზდად ხაზინეეი ჭალეთა ზოეეა. კუთხ ხარეეეი ფაბბრეს, დაეეიდეს, ხაბარეზი ბაუზეეს. ოთხ ნინაბ ვაბალეთნი ამეშვედდა ბიენ ბარიდან ბიენ ბრიპეი ბოფიბა. ხაფალეეზ ბორაკეი ეეანიბარაა. ზეფ ათიოდე ეელის ბიეეზ აკიდა.

ბარტიოლენ დიდ დახაფალეეზბია ბიალო ეეთეეზსთოეეს თანაბმეეეე გაოოეეზბაა და გარინდეაბრა თუ ზეიიძლეეიბა ბოაჩეეეზენდაი, რომ ინ ბიეეზს დიდის ხაფალეეზ ხიტკეთ ოეეს ხერეა.

ვეფალთეთაკეეზ თავი ანეეა, ზეიაალეეიდა ინ ზეიოოკეთან ბიალეეზ ბოაკეთ ეიდარეკ ხიარეკეს ბიაკეეეზ ბიაკეეეზ. ეეაკეეზ ეეე

ეს წერილი კარგა ხნის წინათ უნდა დაბეჭდილიყო! — იგი პასუხი გახლავთ ფ. დოიაშვილისა და ლ. ბრეგაძის ერთობლივი ნაშრომისა „ამაო ოცვლა!..“ („ქართული მწერლობა“, № 1, 1990 წ.)

ამასთან დაკავშირებით, რომ ესენი მალევე იქნენ გაეცნეთ ამ ალმანახიდან, — ზეადეკი ტაკვილი რომ არ მიმეყენებინა — მე მაშინ უარი ვთქვი პასუხის გამოქვეყნებაზე.

სამწუხაროდ, იმ პირადებამ არ შოისეეთ, ვისი პოეზიის დაცვასაც ქართული ტრაგედ ეს „სიამის ტუუპები“ უსაფლოდ შეეწერნენ! —

ხუტა ბერულავამ საკუთარი „საავორით ბრიგადა“ ხელახლა მოიძია და საკუთარ „სანაკვშო ფონდში“ — „შუბლიკური ყურადღების სფფეკვლეზე“ — „მშობლიური ენა“ გაუსწია!

გულისტკივილით ვიტანდაც: ჯერ არ გამოსულა ამ ბიბლიის ნომერი, რომელშიც პირად ანგარიშზს არ ასწორებდეს ეს „დიდებული საშეულა!“

„შუბუქად გაკეთწლეს“ „ნიდარ გრიგალაშვილი და ტარიელ ბაბტუროა; „ძმიმედ დაჭრეს“ რევაზ მიშველაძე!

თამაზ ნივნივაძე

მუშვინიერო ქილავ, ჩემო კარგო დამანავ!

ციკლიდან: ცოდვისშვილები

ახლა თქვენ გეკითხებით, ჩემო ბეჭერფაო მეთხუთეო, როგორ მოგწონთ ამ „ბატარა ინვარების“ სიკვლილი? — „ინბინი, რომ ბაბანდეზიან, წესიერ ოჯახში შესაშვებად ეკარგებენ! არიან, პროფესიონა და თავ ნამდვილობრივი ბედოსტრიზის გამ, დღესდღეობით, მოეფი ქართველი მწერლობის გამმნეველი და შემდგომელები ბრძანდებიან!

ა, ვის ჩაბარება ალმანახ „ლიტერატურ“ ხელმძღვანელობას!

თუ არ ვცდებიკ, ამბობთან შედარებით, ამ ალმანახის ადრინდელი რედაქტორი, ბატონი რევაზ მიშველაძე, კეთილშობილ ქალთა გამნაზიის ეკრანდამთვრებულად გამოიყურებას!

ეს — ეტყობა, ეხება ბედის ირონიასაც! — ამ თანამდებობიდან სარედაქციო მინაწერების მეკრეტონისობის გათავისუფლებს!

ჩვენნი „ბატარა ინვარები“, როგორც ჩანს, გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქციის „გუუპაღიერებასაც“ ამარებენ!

ოღონდაც... ახლაც შორიდან ეწყინეს!

„თ. წიფეფაძეს, ვეზსოლებთან, სანტეკენოსეს ზეკვალია. ჩვენ ამან შეურაცხყოფად ვერ მიეღებთ — ხანტეკენოსის შრომა საზოგადოებრივად ძალიან სასარგებლოა“.

ჩემო აჩიტა და ბაჩიტა! უფრო სწორად, ბ. ბერულავას „ეიტა და ბაჩიტა“, სანტეკენოსის შრომა ბავირო და სასარგებლო როგორ არ არის! —

მაგრამ, მაინც რომ იცოდეთ, ლიტერატური კაცი, პირველ რიგში ლიტერატური ფენა იყოს და მერე სანტეკენოსი!

ბუნებ კ, როგორც თქვენ ნაწერებიდან ირკვევა, ლიტერატურის ნაცვლად, ზედმეტი ინფორმაციისა, კანალიზაციის გამჩერი ყოფილხარ დამეკიალებულ!

ამ ქვეშ ალმანდნარე, ვიდრე ადამიანი კარგად ეკმს და კარგად ბაჯლი, ე. ი. კუბის ბეკრულთას არ უჩვიეს, თქვენ მიმბაზრეს მოდან დაბეჭირეს!

ამის ბარდა, თქვენი „ცივ ქვაზე დამსხალნელი“ პოეტის მემკვიდრეობა რომ დაგეცვა — ვალდებული როგორ არ ყოფილ

ბ. ბერულავას ლეკნის მეშვეობით ანაოფის გადამეცა მე!

მადა ბაკეთ „ბიზესთან ბაასწორეს“ ბ. ბერულავა!..

ირაკლი, კიდევ უფრო მეტი უმდურეობა ისაა, — ამ გაზეთის ჯერ მხოლოდ იმდენი ნომერია გამოსული, რამდენი გაკოტიკეტებული მწერალიც ეე ახლა ჩამოთვალეს!

ჩვენი გაკოტიკეტები როგორ არ შეიძლება! — მაგრამ, გეკითხებიო, რა ზეაში ვართ, ამ „ობოლი და ზმობლიერ ალიანს მოკლებული“ ბაბეშვის გაზეთის ფურცელზე ზედიზედ რო „მიგვაწყვეს“ ერთმანეთს!..

ეტყობა, ამ ქვეყანას პატრონი მართლა არა ყოფს!

რაკი დაკრწმუნდი, გამკითხავი არც ამით ეუზნენი საქციელს ჰყავს, ჩემს თავს, სანამ ცოცხალი ვარ, ისევ მე უნდა მოვუარო...

ვფიქრობ ეთოავზობთ დაგვიანებულ პასუხს, რომელშიც, ოპონენტებისაგან დიდი ეულისტკივილის მოყენების მოუხდავად, ეცდილ ობდი, წესიერების ფარგლებს არ გადავცდენოდი!

და თუ სადმე ხელი, უნებლიეთ, მაინც გამეკეთ, ჩემს ძვირფას მეთხუთეს წინასწარ ვუდი ბოდიშს!..

მაგრამ ერთი რამ კი ამთავითვე უნდა ეკითხოთ:

„რუბენი ვალის“ ავტორის ხტრეკონეზეს ის ახეთი ფარალი ხუნი ვახდილიყო, ამ ხაკმეზი კანალიზაციის მრავალნაკადი სპეციალისტებიც რომ ვიკეკრინეზებიან? — „ეკედან ხაშინელი ხამერალე ოფრკეთოდ“-ო!

ცხეირზე ხელფარეზულეს ნეტა ამისთვისაც მიეკეკეთა უფრაღლება, თქვენს ხაკეთრეულ პოეტს უნდოდა ზეფიზეზ რომ ეკეეზნა!

„ობან, რამაც ოქედან გადმოხეეკა, ითასობით მეთხეველი შეეუბა“-ო.

მე ეკანონ, მეტანმეტად ამაოკრეზთ!

ხუტ ხტრეკონეზს, რასაკვირველია, ხაკეკეთ ხუნი ახეფილი არ ახდის, მაგრამ ლეკეზს, — მზოდოდ ამიტომ, რომ უნდეზდ არის დაწერილი! — რა ახეი „ხაშინელი ხამერალე“ უნდა ვამოსცეს!?

ირაკლ, ეს მაინდ ხუნი ხაამის ტუუპებს ხაოდანდაც რომ ეკრაკთ, აკკარაა! — მაგრამ მე ამასაც არ გამოვრიეხავ, რომ ეს ხამაკალი ბოლო დროს ეკეეზნილი მათი პროფეხიის ხპეციფიკური ხუნიც იყოს!

(ამაკეზასა და ეკეჩარას):

როგორ ჩამოგეშვიათ ეს ცხვარები? ეოტა ხარგებელი ეკეკეთ ჩემგან?!

ეკეეზ:

რა ხარგებლობა, აქ მთავრობის ხელში კი გვყავ და...

ეკეარეკვარე:

მაშ, ხეულ ალალეზზე უნდა ეაორთ ვირთხავებთ?!

„ეკარეკვარე თოთაბერი“.

ჩემს ადგილას გამოცდილი პოლემიტი ამ „ზეხავალ“ ნაწილ ორთოდ ხიტყვას — „პატეთხეეეთმთ — თამაზ ნივნივაძე“, მოეშალტებდა და პასუხიც ბზდ ეკნეზონდა!..

რასაკვირველია, ამ გაუთავებელი კამათთან გამბრეზულნი ბეთობელეხთეხიაც გაცილებით აკოსტეკ და წერილი ამ ალმანაკზეულიყო!

მაგრამ ამ ჩვენს ეაკეზეასა და ეჩარასს (ეთოხეთ, ჩემი ოპონენტების ხახელეხს ხიზეტტეს ეურადღეხს ნუ მოაკეცეთ. ხხვათა შორის, მათ უკანასკნელ წერილში მე ეჩარა ქეკეთ!), ეტყობა, გამჩენი არ ახეეეზთ!

ყველაფრიდან ჩანს — ახეი წერას ეკეეს ავკანალეთ!

ცხადია, მე ვანგანის ნუნის ალმარეკლებლად ვერ გამოვდგები, მაგრამ ოქედნ კი მინდა მოვაბრეზო, ქართველი კრიტიკის „ხიაბის ტუუპებს“, ანუ ბატონ ბერულავას ეჩიკას და ბაჩიკას ეკეკეთ ეჩიკეთ!..

●

მაგრამ, მე რომ ამათი ზრდილობის ამბავი ვიცი, შეიძლება ახიც კი მითხრან — მახსოვდელებისათვის ერთი ეკგონი ეკეეთოს ხადგურშია ჩამოდგარო!

ოუმცა მეტეკეთან, ამა, რა ოქნეს!

ალიკი ჩემს ყოველ უწყინარ შენიშვნაზეც კი ხულიგნურად რეაგირებენ!

მე ვწერდი:

„ეარონალია, ბეკრი პირობითი შეთანხმება ეკეკე ფარდვეულია, მაგალითად, ის, რომ ეარიფეულდან გაცილებით ამო საცეკრია, როცა ეარიკეთ ვვარი ქეკეთ თანა მოწერილი — ამის ეკარგი, თანაბარ პირობებში ალფაბეტის წესი უნდა მოეშეფდეზი“.

ჩემი დაწერილი რომ არის, ამიტომ არ ეკამთის, ისეთივ მეკონა, ეს ეტრეკონეზი ყველი რომის ცენზორისაც რომ ნეკეკთხა, უნმაწერობის ალალ ეკრა ეკ ეკ გადაეეზედიდეს!

ახლა ოქვენ როგორ გგონიათ, ამ ყოველად უწყინარ შენიშვნაზე რა პასუხს გამცემენ ჩვენი ხიაბის ტუუპები?

„თუ ბატონ თამაზს მოალეკეკარი ზემოდან ეკეზეს... ბრძალი ამ ეკეეზოდან, ეს მისი ნებაა“.

ეკეარეკვარე (ეკეეზეზ):

ეკეეზ:

ეკეარეკვარე:

„ეკარეკვარე თოთაბერი“.

ჩემს ადგილას გამოცდილი პოლემიტი ამ „ზეხავალ“ ნაწილ ორთოდ ხიტყვას — „პატეთხეეეთმთ — თამაზ ნივნივაძე“, მოეშალტებდა და პასუხიც ბზდ ეკნეზონდა!..

რასაკვირველია, ამ გაუთავებელი კამათთან გამბრეზულნი ბეთობელეხთეხიაც გაცილებით ეკოსტეკ და წერილი ამ ალმანაკზეულიყო!

მაგრამ ამ ჩვენს ეაკეზეასა და ეჩარასს (ეთოხეთ, ჩემი ოპონენტების ხახელეხს ხიზეტტეს ეურადღეხს ნუ მოაკეცეთ. ხხვათა შორის, მათ უკანასკნელ წერილში მე ეჩარა ქეკეთ!), ეტყობა, გამჩენი არ ახეეეზთ!

ყველაფრიდან ჩანს — ახეი წერას ეკეეს ავკანალეთ!

ცხადია, მე ვანგანის ნუნის ალმარეკლებლად ვერ გამოვდგები, მაგრამ ოქედნ კი მინდა მოვაბრეზო, ქართველი კრიტიკის „ხიაბის ტუუპებს“, ანუ ბატონ ბერულავას ეჩიკას და ბაჩიკას ეკეკეთ ეჩიკეთ!..

●

მაგრამ, მე რომ ამათი ზრდილობის ამბავი ვიცი, შეიძლება ახიც კი მითხრან — მახსოვდელებისათვის ერთი ეკგონი ეკეეთოს ხადგურშია ჩამოდგარო!

ოუმცა მეტეკეთან, ამა, რა ოქნეს!

ალიკი ჩემს ყოველ უწყინარ შენიშვნაზეც კი ხულიგნურად რეაგირებენ!

მე ვწერდი:

„ეარონალია, ბეკრი პირობითი შეთანხმება ეკეკე ფარდვეულია, მაგალითად, ის, რომ ეარიფეულდან გაცილებით ამო საცეკრია, როცა ეარიკეთ ვვარი ქეკეთ თანა მოწერილი — ამის ეკარგი, თანაბარ პირობებში ალფაბეტის წესი უნდა მოეშეფდეზი“.

ჩემი დაწერილი რომ არის, ამიტომ არ ეკამთის, ისეთივ მეკონა, ეს ეტრეკონეზი ყველი რომის ცენზორისაც რომ ნეკეკთხა, უნმაწერობის ალალ ეკრა ეკ ეკ გადაეეზედიდეს!

ახლა ოქვენ როგორ გგონიათ, ამ ყოველად უწყინარ შენიშვნაზე რა პასუხს გამცემენ ჩვენი ხიაბის ტუუპები?

„თუ ბატონ თამაზს მოალეკეკარი ზემოდან ეკეზეს... ბრძალი ამ ეკეეზოდან, ეს მისი ნებაა“.

ეს ეკეეზ ეკ ეკ ეკ

ადენა", იმ ბებიებიდან პოეტი დადგებაო?!

ჩემი ძმილილა და დამბანა! ერთი მთხარით, ჩვენებურებურ ადამიანს „ამ ცის ქვეშ" ვცელრ?ბ მეტად რუხული გული რომ ეყვარება, ითმაგან ქართველი კაცი გამოვა?!

ჩემი მანთუნ და მუნთხუ! ერთი მთხარით, იმ ბებიებიან, რუხის ღიმილზე მლეკნელოურად რომ ოცეყვის — „ბაგალიმებს და ეროგალი გაგარავს"-ო, — კარგს უნდა მოეცოდეს?!

ეხა, ჩემი ლენინორ და ლინაურ! ხომ უნდა იცოდეთ, ვის უდგებით მოკამაგრეტ?!

კი ბატონო, სხვათა მოკამაგრეობას მე რა უფლებით დავგიშლიდი! — ეს ხასიერი, რამდენიც გინდათ.

— მაგრამ ეხას მანინ ეს იტყვით, ბ. ბერულავას ლეკნები „ეკუმარიტ პოეზიას"-ო.

ოქვე უღნერთიოს! — ეგილ-ვის ეკმოვნენას მანინ რატომ ოეკნინ?

ეხათ-მანინ რატომ უნდა ოეკერენთნო — ეს რა მლეკნელი ბამეხი გვყოლიაო!

ოქვე მართლა ლოკოკოლოგა და რიკატაფლოგა კინოფილ „ბონანეზიდან"! — მართლა ეულრრეფდად გგონთნო, რომ ბ. ბერულავას ლეკნები „ულრეკსად შეამეკნეკი და გულნი ჩაწეკდომია ყოველი ქართველთანვის..."?!

ოქვე მართლა ლოკოკოლოგა და რიკატაფლოგა კინოფილ „ბონანეზიდან"! — მართლა ეკერთ, რომ ბ. ბერულავას ლეკნები „ოადიან ბოლოსდე ეულრრეფილნი ყანდიან, ნალი სიხარულთა და ტკივილნთან არის ეკერეკნენი"?!

ბაზ, ეხა ისეა ფიეკრჩენია, ავდგები და ბატონ ხუტას ენამჩრილეთ ვეფლერთო ხოთის ოაინსულ „ეაზეი „კოფუნაზეის ეზენეკილნ" (28.12.1984 წ.) პატარა ეეეგარეფთან ბიერ „ეამოკეკეთ ლეკნის სარეკენეზნ!

„ᲓᲘᲓᲘ ᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ, ᲮᲣᲗᲐ ᲙᲘᲓᲐ, ᲠᲐ ᲗᲘᲚᲘ ᲠᲐᲐ ᲮᲐᲠ!"

●

ხხვთაგან შეიდომით დიდალ-მამლად ჩათვლილნი ჩვენმა კელილამ და დამბანამ მოკვარი ხულიც რომ ამოშბალონ, მაინც ვერ დამეკერენენ, რახაც „კოფუნაზმ ᲛᲣᲜᲗᲮᲣᲜᲐᲜ" ამეეე ნიმერაზი ᲕᲔᲠᲠᲔᲜᲔᲚᲘ ᲛᲣᲜᲗᲮᲣᲜᲐᲜ ᲣᲚᲔᲠᲐᲔ შემორჩენილ პოეტზე!

„ხუტა ბერულავას ეკეკერი ნაკი და ტალანტი ითის ᲧᲣᲠᲐᲜᲘᲡᲐᲝ ხუთია და კაკკაა, ᲣᲠᲩᲔᲜ და ᲨᲩᲔᲓᲠᲐᲩ. თამამად შეიძეკნა ᲩᲕᲔᲜᲘ, რომ ᲛᲐᲒ ᲞᲝᲔᲢᲘᲡᲘᲡ ᲨᲔᲓᲔᲠᲚᲘ ᲣᲐᲗ ᲨᲘᲐᲜᲘᲐ, ᲠᲐᲚᲐᲡ ᲗᲘᲗᲝᲛᲠᲐᲚ ᲒᲠᲔᲜᲘᲡᲐ".

ᲔᲜᲐᲪᲘᲐᲚᲘ Ბ. ᲑᲔᲠᲣᲚᲐᲕᲐ ᲞᲝᲔᲢᲣᲠ ᲔᲚᲔᲚᲘ! — მაგან რომ არ ოეკრნენის, ისეთი არაფერია!

ამას, ბატონ ხუტას ეკრეკი, რაᲮᲐᲪᲘᲠᲔᲚᲘᲐ, ᲐᲨᲜᲐᲒᲘᲡᲐ ᲓᲝᲜᲐᲨᲘᲚᲘ და ᲑᲠᲘᲒᲐᲓᲘᲐ ᲒᲠᲔᲜᲘᲡᲐ!

ᲐᲛᲐᲜ კიდევ, აჯა-ია, სხვებიც უმშეეენენენ ᲨᲔᲠᲩᲘ!

„ეს დიდი პოეტური ტრადიცია (ქართველი კლასიკოსთა პოეზიას გულისხმობენენ! — თ. წ.) ახალი იდეებთნ, თემათა და სახეებით გამდიდრა და ამამდელი ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲘᲡ ᲨᲔᲛ-ᲨᲔᲜᲘᲡᲐ ᲨᲔᲓᲔᲠᲚᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡᲘᲡᲐ ᲮᲣᲗᲐ ᲙᲘᲓᲔᲚᲐᲕᲐᲐ..."

ᲫᲕᲠᲘᲜᲐᲜ ᲛᲔᲒᲠᲔᲜᲘᲡᲐ!

ხომ მართალეკ გულისხარეკეთ ეს ხიკალნეკ, რაც ახლა ᲩᲐᲒᲘᲓᲗᲔᲗ! ეი, მე ᲒᲐᲒᲔᲓᲔᲗ და ᲐᲠ ᲒᲣᲠᲩᲘᲜᲘᲠ ᲨᲔᲠᲩᲐᲚᲘ ᲩᲜᲔ ᲐᲠᲔᲓᲔᲗᲘ!

დოიაშვილმა და ბერეკაძემ ეი, როგორც ადრე ადენიშეეთ, მთი „ᲪᲘᲡ ᲥᲕᲔᲨ ᲓᲐᲑᲐᲜᲔᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ" პატრონი ეკლილნი ᲓᲐᲘᲪᲣᲗᲔᲗ!

მაგრამ დაეკეკი არის და დაეკეკეკ! პირდაპირ უკარეტელი ᲝᲘᲐᲠᲘᲜᲘ!

თუმეეკ, სხვა არჩევანი მთი არც ᲩᲕᲜᲔᲗᲐᲗ —

ხ. ბერულავას ლეკნები პოეზიად რომ „ᲒᲐᲜᲐᲮᲔᲗ", ეს არაფერი. ᲛᲘ ᲮᲐᲑᲣᲚᲘᲗ ᲩᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ — ᲩᲠᲝᲔᲚᲘᲗ ᲠᲝᲛ ᲔᲠᲗᲘ ᲓᲘᲓᲘ ᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲩᲐᲜᲓᲔᲗ!

ᲐᲛᲘᲢᲝᲛ ᲛᲔ ᲗᲘᲗᲘᲡ ᲐᲠᲐ ᲒᲐᲯᲐᲛᲐᲜᲔᲗᲘ, ᲐᲠ ᲬᲔᲠᲔᲗᲘᲡ ᲔᲮᲐᲜ ᲩᲠᲝᲔᲚᲘᲡ ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲐᲡ ᲓᲐᲒᲘᲜᲐᲮᲐᲕᲓᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲘᲜᲓᲐ, ᲯᲔᲠᲐᲜᲓᲔᲗ ᲠᲝᲛ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲩᲐᲜᲓᲔᲗ!

ᲛᲔ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲗᲮᲠᲐ ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲛᲔᲠᲘᲡ ᲙᲐᲠᲒᲘ ᲞᲝᲔᲢᲘᲡ

(დასასრული)

ნის შედარებით „ზუსტ“ წარმოდგენას —

„ვინ დათვალოს ზღვაში ქვიშა, და ან ცაზე ვარსკვლავები...“

აქედან გამომდინარე, მხოლოდ ოში გამოცემულ ყველა ანთოლოგიას, რასაკვირველია, შიგ თუ კალეთი შეეტანნო, მარტო 8. ბერულავას ლექსები ამოაგზავნდ!

მაგრამ ეს სხვათა შორის!

ჩვენ კი ახლა დოიოშვილ-ბერგაძის მითითებულ „ეროვნულ ბიბლიოთეკა ანთოლოგიას“ ჩავხედოთ და, როგორც ყველაზებიან, ეს წარმოდგენილი პოეტების „ძალთა განლაგებაზე“ მათი ლექსებისა და სტიხიონების რაოდენობით ვიმსჯელოთ!

სხვა რიგ არ შეიმჩნევებინა, მე წინანდარა საგულდაგულოდ დავთვალე (თუ უნებლიეთ არ შეცდა!) იქ წარმოდგენილი ყველა პოეტის სტიხიონი!

ალბათ, კეინტერეხები, ქილელანა და დანანის „ლანდოფაკეთი“ შედგენილი მე-20 საუკუნის ქართული პოეზიის „ალბომ-ალბუელ“ როგორ გამოიყურება!

1. ბალანჩინი ტბილისე (800 სტრ.).
2. ხუთა ჯერულავა (660 სტრ.)
3. ბეიოკაი ლეონიძე (590 სტრ.)?)

არ უფერებთ ამ მონოხუა და ზუნოხუს! ეს რა „ლანდოფაკეთი“ შეიოკეთავეს, მარილი არ გეყოფინეს ს. ბერულავა „ალბომ“!

ალბათ, ამიტომ მეხუეწებოდნენ, ს. ბერულავას პოეზიის მნიშვნელობა ჩვენ რატომ ზედა გავარკვეთო, ანთოლოგიას ჩავხედოთო!

აი, ოქვე მარილი დედალ-ბაბალი ტერეზინ! უკიცრავად, მამატერინო! — კი ეოფილა, ამა, ს. ბერულავა „ჩვენი საუკუნის ერთ-ერთი უდიდესი პოეტი“ და რას ვერჩნთ?!

არ გაინტერესებთ? — ქილელანა და დანანის კლანდოფაკეთით შედგენილი მე-20 საუკუნის ქართეფილი პოეზიის „ალბომ-ალბეელი ეუთეულიი“ რომ ვნახოთ?

1. ბალანჩინი ტბილისე (800 სტრ.)
2. ხუთა ჯერულავა (660 სტრ.)
3. ბეიოკაი ლეონიძე (590 სტრ.).
4. ლადო ასათიანი (526 სტრ.).
5. ეუთაკან ლებანიძე (521 სტრ.).

ბაუსვეთო, ბიბეთო, ბაუსვეთო!.. ნაბეკი ოქნება თუ კალაბა!.. — ხოდ ერთი, ყველაზეური მაინც „ჩვენი საუკუნის ერთ-ერთი უდიდესი პოეტის“ სამსახურში უნდა ჩავაეენოთ!

მაგრამ ვინ რას დაამდელან, ზუტას დარი პოეტი ხაკარიოელის ხელ არ ეყოფილა!

ამა, ქილელ და დანანს! — შეედიმნით დედალ-მამალ ტერეზად მონათლეფლნო! — ახლა ოქვენი მეთოდით შედგენილი კიდევ ერთი საკვალიფიკაციო ცხრილიც ვნახოთ, სადაც მე-20 საუკუნის ქართული პოეზია ამჭერად ცალცალი პოეტების „ალბომ ხუთეულით“ ოქნება წარმოდგენილი!

1. ხუთა ჯერულავა (660 სტრ.)
2. ეუთაკან ლებანიძე (521 სტრ.).
3. ეუხარაბ ბაბაკიანი (515 სტრ.).
4. ეოთია ნიუნანიძე (505 სტრ.).
5. ანა ალანგ

იძე (500 სტრ.).

ეოსდა, ბატონო ხუტა! — „ჩვენი საუკუნის ერთ-ერთი უდიდესი პოეტი“!

ახლა მარილი „ბამბაზე ეეიძლება ოოქვა, რომ ბაბ ეუკეე მაალეია პოეზიის ეჭვერვალს, რასაც თვითონაც გრძნობს!“.

ფუუეა, თვითონ კიდეე რომ ვერ ეგრძნო, ამა, „ხიბლის ტუუეანი“ რას ეუკეფენ, ვერ ეტეოდნენ — გამაგრძელი, ბატონო ხუტა, ეუკეფენოდ ფეხმარ ფა ანავეს დაგეშლოთო!

ეჰ, ოქვე მარილი „ხამიკნერი ეუკეფენში“ ეეცდინთო მთელელი ქილელი და დანანს! — ნეუთე ანაფრის გრცხეენოთ!

ახლა, ალბათ, მარტო ამაზე ეუკეფენთ ეუნი, ბატარა ეუუერეულებს მაშინ ხელები რომ არ ჩავეფილთ, ეერე არ შეეკანთ, შიგ „ჩვენი საუკუნის უდიდესი პოეტი“ არ ჩავეიეენეთ და ეენაშინელეთ ან ეუშლეფრეთ —

„თდილი ბეოსანო, ხუტა ძაკ, რა ხალ...“

●

ახლა კი ნეუნა მოგეეთო, თქვენ-კენ ეეკნა პარი — ამბანაკი ბერგაძეკ ეკ, ამბო დოიოშვილთ!

ჩემო ეოოფილო ამბანაკეანო, ხომ ეკხსოთ, ადრე, ს. ბერულავას რიგიეეზე რომ ჩამბაფდეთ, რაკე ფაეემარეთთან!

ახლა ოეო ფა, არ მოგეშეთ, „ეარეულ ხაბეოთა ანთოლოგიაშიც“ ჩაიხედეთ!

რა ვთქოთო, ოეთ? — !

ერთი თქვენს ტფანშიე ჩამბეხედ ფა ფეტი არაფერი მიხდა! — ორი კიეი ამდენს რატომ ვერ ხედეთ, მე, მე რომ არხდ ან ეუნდა „ჩამბეხედოთ?“

თუ ფა ეანდეთ მაინეადამინე, ტიბე ნაბუბარის ნთქვანი გამარილთო „ეკარეკარე თუთაბეიდან“!

ხომ ვახხოთო, ათი ათთა თავეეურილ კიეეი რა თქვა?

„თუ ჩვენ ბთ ღონენ შეეიერთეთო, მიეიდეთო უზარბაზარ ძალსა... მაგრამ ათი ათასი კიეის ეკოას თუ შეეიერთეთო, ეს იქნება ვირის ეკოაზე ნაკლესი“.

აკაბეე ეერავინ დამაეერეხდა! — ბატონარან ეს ანარი ოორ ამ. ციხ ეკოთ ეეერთეეზეს თუ ვრაცელთოდა!..

●

ეე ხხეა ეზა არ მაკეხ—ოხეე თქვენ ეუნდა ოოეეარითო, ჩემო ძეირფანო ეკოთეეეთო — მაგალი ქენით და ამ ეეტეარ ბიეეთთან ბეეეს ნოლარ ეკოთეეთო!

ამათ მაინც ადარაფერი ეეეელეეხათ და ჩემი პირადი „ოეეტანეი“ კი იეეეთ!

ანდა, ოეეეპრანეი, აკ ხაკამათო ოხედეკ რა უნდა ოეოთ!

თუ დოიოშვილს და ბერეკაძეს ბეეფერეეელად ხეკრთ, რომ ხ. ბერულავას შემოკეფილნა „ეეეშაბნატი პოეეეა“, ბაშინ ოხეეი, როგორე ბატონ ბოერამ ლებანიძე იტეოდა — ლეკნის გაგების ბალბეეში ან ეოოფილან!

ხოლო თუ ან ხკერთი და რაკაც ანბაბრეეეის მიზნით ამბობეკ, კიდეე უფრო...

●

არადა, ბეკითხეელმა ახე რომ ოფიკროს, იეეოცხლეო, ამის უფლებას ამათი ხაკეეეეი ინძეეოდეს!

მაგალითად, ან შეიძლება ბერმან ლებანიძის პოეზიას ხაზგასმეეი უბატეეეეეელობით ეკერობილი და ხ. ბერულავას — გაკრიტეკეხთხანავე! — მაშეეი რაკლს ხთავეზობდე!

არც ბინეიდ კვეხეკეკას „პოეტეი ონ ინტეეარეეეხთანეი“ — ბატეუ შეეიძლეთ დავფიეეეთ, რომ ეს, ბატონ ბინეეეეი, ბოგარეზი მარილი იეეო! — უტეფარი ფამოკეეეხეულეეეა ამა ოილი ფახავეეეეეენი, ჩვენს ეოოფილ ბეეეეეეს ოიეეი ბაკეკ ეარეეს!

ამის მოთმენა ეი ხაეეეეილად არ შეეიძეეეა, უეატეეეეეე

„ეთმაიაფერელთა ᲪᲘᲡᲐᲠᲘᲡ მეტეორეული ბარი და არა თვალსაზრისი“
(„ᲙᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲪᲮᲝᲠᲒᲘᲡ“)

ოთარ ჩხეიძის რომანი „ᲑᲝᲠᲝᲜᲐᲒᲘ“ 1924 წლის საქართველოს პოლიტიკური მატიანეა. როდესაც ეს რომანი იწერებოდა, 1924 წლის ტრაგედიის გამხეზენი და აღმრთა მწერალს უდიდეს დანაშაულად ეთვლებოდა და რისკი საციცხლის ფასად ულირდა:

„ადამიანი ᲐᲠᲐᲠᲐ, ᲠᲣᲡᲘᲡ არის ადამიანი, რუსეთი ყოფილი და რუსეთად დარჩენილა. ხოლო თუ შეცვლილა ეფერადა, ანე თვალდაფარული, ბაყალნებულა. ᲨᲘᲜᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲒᲘᲡ ᲐᲠᲐᲠ

ჩემი ბედისწერა

აკაკი ანდრიაშვილი

არ შეიძლება დღეს დიდის მადლიერებით არ გავიხსენოთ ის ეროვნულმფარველი და უანგარო დახმარება, რომელსაც ამ ხანგრძლივი გაჭირვების წლებში ამერიკელი უნეველ ხალხთა კეთილნი. ამერიკელი ხალხი და ხელისუფლება უსასყიდლოდ ამარაგებდა და აფინანსებდა გაჭირვებაში ჩავარდნილ მიგიოლინთან ალიანსს. მარტო თბილისში სამი უფასო ამერიკული სასადილო მუშაობდა, რომლის წყლიანი თავს ირიენდა ათასობით ლტო�eა ალიანსი. ამერიკელებმა ეს უსასყიდლოდ მოდგილი ტანსაცმელნი ე. წ. „ტიუკები", რომელიც ჯათელსწყნენებული იყო შიშველ-ტიტველი მოსახლეობისათვის. ამასაც კი ამბობდნენ, რომ ზოგი ტანსაცმელი ჯიბეში სანსკრიტი ეწერა, სამწუხაროდ, ეს ვეულფური ინფორმაციაც ვერ ალწევდა, რასაც მოსავა ამერიკელთა დამხმარის სრული შეუცვლელობა.

„ამერიკული სასადილო", სადაც მე „ეაე ეაეშიდ" ბიჭიდან ფეხზარიდან ქაზეთის ეკლესიის პარკამდე. ჩემი მოვალეობა იყო, ეამოეცხადებულიყავი დილის 7 საათზე, ჩამეეცა ხეეცხამოსილი და შეეგზავნილ ბაკეში. ეს ბაკეი იყო: შეშის დაჭრა, წყლის მოზიდვა, პროდუქტების ხაეუნიდან ეამოტანა, ტეიროის ტრანსპორტიდან ჩამოცალა და ა. შ.

სანიტარეები იყო ახალი კარტოფილის გაფცქვნის ორგანიზერი ხარხი: რადგან ხეარო იყო ფუთიანი კარტოფილის გაფცქვნა, რომელიც რაციონალიზატორმა ასეთი ხერხი მოიგონა:

კარტოფილს ჩაეეარდნილი ტომარაში, ზედ დაეეიფინეთ ერთ ეეერო ნახერხს და დაეეხმარეთ ამდენივე ეეკილ. შემდეგ ტომარას დაეაეეეეთ მაერეს და ზედ ცეკვას დაეიწყებდით. 10-15 წუთში გაფცქვნილ კარტოფილს მხოლოდ წყლის გადაეეეეეა ხეარეეეთდა. ეს უეეეფილური ხაეთ. ხაეეეთ არ იყო, მაგრამ ეეეეეაეეეეე

მე უკვე ალენშენ, რომ ტერენტ მუხიკა უკვარდა, ვკითხავთ დამუშავებად კითხულეურ ეკლესიაში, სადაც ვუსმენდით ორდანის შესანიშნავ ბმენს (იმ დროს ორდანზე ბმერად უკარადა ჯ. ფალიაშვილი). ჯაფულში ვეცნერებოდით ბად „ხტელ"-ში სიმფონიურ კონცერტებს. ტერენი მაშინ სრულიად ეანმრთელი და მხიარული იყო. ვფიქრობ: ეს იყო მისი ცხოვრების უკეთესი მშვიდი და ლამაზი წლები.

ერთხანს კალოგანინს ქ. № 16-ში ვცხოვრობდი ჩემი მეგობრის, ვანო ტაბიძის ოთახში. ამავე დროს ფუშაობდი „ეროვნულ ხასიათლენში" შავ მუშად. ტერენტი ხშირად მოდიოდა ოქ და ხალიჩით ვუმასპინძლდებოდი.

მოულოდნელად ტერენტი გაჯეთ „ახალ ხოფლის" ეკსპედიციაში მიეწყო, მკონი გაზეთების გადამოწელლად თუ გამანაწილებლად. ცოტაოდენ ფულს აკეთებდა და ბავშვიკით უხარიდა. ხაცხოვრებლად მისცეს ერთი ეოველად უკარგისი ფარდული კიბის ქვეშ (მკონი ბელგიის ქუჩაზე) ამ „ოთახის" იატაკის ნახეკარი მიწური იყო, ნახეკარი ახალგალანი. ვიღაცას ეთხოვებინა ძველი ტახტი და პატარა მაგიდა, ხელის ლამპა კი ჩემ მოვეცი... მოიდგა ერთი ზამთარი გახმელი ტერენტიმ ამ „ბინაში" და ეს ზამთარი ხაბედისწერო აღმოჩნდა მისთვის.

ერთ დღეს ტერენტი ჩემთან უჩვეულოდ აბურძგნული და თვალებამოწყლული მოვიდა. ხალამაზე არ მოუცია, ხაწოლზე ჩამოჯდა და ცივი, უცნაური ხმით მითხრა:

— ალეკსანდროვის ბაღში ვიყავ და უცივ ვიარქენ — თავში ვეფლი მაკლა!

გაოცებით შეეხედე და მივხედი, რომ ხაკრო იყო მისი დაუყოვნებლივ დამშვიდება.

— ეფლი ხიბრანის ხიმბოლია. ალბათ ამ ეზოით შეეხვნენ! ღამილი მიეუვეგი.

— შენ რე მოპკუვები შენებუ-რად! გამბერეო — მე მარილი გეუბნები: ეფლი, ნამდვილად ეფლი მკაკს თავში...

ახე დილეფო მისი დაკვალება, რამაც ხაბოლოდ სრულ შეშლილობამდე მიიეანა უნაკიერები პოეტი...

ამ ხანებში ახეთი პირობები შემეშინა, რომ ეკეალ ვაზარებდი ტერენტაზე გამოფენილ ზრუნვას (ცოლი შეეთრეთ), ხოლო ეკ, კიბის ქვეშ, სადაც მას ფაძინაფი ხასნის ქვეშ მარტოს უნდა გაეტარებინა ზამთრის ღამეები, ნამდვილი ეოკარხეთი დატრიალდა.

ხაქმე ეს არის, რომ ტერენტის დიეწეო კოშმარული ხალუცინაციები.

ეჩვენებოდა, ვითომ ეკ, სადაც ოტაკი მიწური იყო, შეაკლეხან მისი გარდაცვლილი მამა ეამოწეწვდა. მერე დაიწყებდა ტერენტანთან ხაუბარს, მაგრამ არა პირდაპირ უშუალოდ, ამაგი ეიღაც მეხამე პირის მეშვეობით. ეს ეიღაც მეხამე პირი გადახტებდა ტერენტის მაგას ნაოკეკაზს. ხაკირო იყო რიაზე ზამეის მიღება, თორემ ტერენტი ხაშინელი ხატრთხის წინაშე იდგა.

რამოდენიმეკერ ვიუკი მასთან. შეალამეზე ვიეკენი და ვამშვიდებდი, კარაფუნებდი, რომ ეს უკეთესიერი ნერვების ბრალი და ხაკირო გამეკრება. ერთხელ დავალინე კიდეე და ახე წამოვედი, მაგრამ ჩემი გამოკვლე

ქუთაისი — ზღაბრების ქვეთილი ფანტაზიაქალი

ქუთაისი კვლავ მახარებლობს ზღაბრებსა ქვეყნიდან ჩამოსულ მზატვრებს. 28 აგვისტოს ვეიმარელი ფიზიკოსი III ნაერთაშორისო პლენერი. სტუმრები ერთ თვეს დამეყოფენ საქართველოში. ამუშავებენ ქუთაისში, ბის შეთვალიერნენ, ამოუსუნთქავენ თბილისში, ხვანეთში, ოდვანში, სამეგრელოში, გაეცნობიან ზედიარ ქართულ კულტურას, მის წარსულს და დღევანდელობას. ალენერში მონაწილეობის თბილისელ და ქუთაისელ მზატვართა დიდი ჯგუფიც, რომლებიც უცხოელ კოლეგებთან შემოქმედებით პაექრობას აგრძელებენ, პლენერის მონაწილენი კვლავ ალბეჯანეულ ტალღებზე კარგად ნაცნობ მშვენიერ გარემოს.

პლენერის ბევრი მონაწილისთვის საქართველოში ჩამოსვლა დიდი ხნის ნატვრა და ოცნება იყო. მოსკოველი კარინა ნაზაროვა და ორი დუმბატუ წინა ქლენერების აქტიური მონაწილენი არიან. საქართველოს თემამ დიდი ადგილი დაიკავა მათ შემოქმედებაში და ამუმადაც ვარაფდიანენ ბაამდიდრონ ოკი. გერმანელი ანელიზა ნოგე ათეოდე წლის წინ ეოფილა ჩვენს ქვეყანაში. იმდროინდელმა შთაბეჭდილებებმა მისცა მას ბიძგი შეეხედა ძველი ქართული არქიტექტურა, სახვითი ხელოვნება. ოცნებობს ნახოს ფიროსმანის მშობლიური სოფელი და რაც მთავარია ატანის ფრესკები. პლენერის ერთ-ერთ უხუცეს მონაწილეს ჭალბატონ გერდ ვასმუტ-პოლეის (გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა) ოცდათთაან წლეში, ბერლინში სწავლის დროს ჰქონდა საშუალება შეხვედროდა გრიგორ რობაკიძეს, რომელმაც გაუფლიან ინტერესი შორეული, ზღაპრული ქვეყანისადმი. ფიფლენთ, ნიმეცრებთ გაიეცეს თავდაპირველად საქართველო ვილნიუსელმა ვიტაუტას ფუბაუსკასმა და მონღოლმა ი. დალ ოჩირმა. ამ უკანასკნელს დღემდე ახსოვს თავის პირველი ქართველი მასწავლებელი ულანბატორის სამხატვრო სასწავლებელში. ბევრს ხაერთოს პოფლია ბეს თავიანთ ქვეყნებსა და საქართველოს შორის კუმელ, ბოლგარელი, რუმანელი ფიზიკოფრენი. განსხვავებული შემოქმედებითი ხელწერის, მიმდინარეობის მხატვრები ერთნაირი აღტაცებით აღიკვამენ საქართველოს განუმეორებელ ბუნებას, დიდებულ არქიტექტურას, განსაკუთრებით კი ხალხის ბუნებრივ არტისტიზმს, პლასტიკას. ამასთან ბუნების მშვიდი ხედების, პლენერის მიმდინარეობის იდეალის მიღმა ხატვრები გრძნობენ საქართველოში მიმდინარე პროცესების ხირთულეს, უთანაგრძნობენ ქართველ ხალხს 9 აპრილის გამო რუხი, ეკრანიანი მხატვრები. მწვავედ რეაგირებს ჩვენს ტრაგედიაზე რუმინელი ილ დეშტაფრენ, რომელიც, როგორც თვითონ მწერილ ხუმრობს, ჩაუშუსუმ მეფალი დიუტოკა (იგი გულისხმობს ფეხში მოხვეფილი ტკვილს, რომლითაც დეკემბრის რევოლუციის დროს დეკემტორის აგენტები გაუსაპინძლდნენ). ლატველი ვიტაუტას დუბაუსკასი, უჩვეულო თავშეკავების მიუხედავად ვერ უარავს მაფლიერებას — ყველაზე მძიმე წუთებში ჩვენ ვგრძნობდით ქართველთა მხარდაჭერას — ამბობს იგი. პლენერი აკავშირებს სხვადასხვა ქვეყნის წარმომადგენლებს, აძლევს საშუალებას ახალგაზრდა მხატვრებს ინფაონ გამოცდილი ოსტატების ვვერდით, ხელოვნების მოყვარულებს კი — გაეცნონ განსხვავებული მიმდინარეობის შემოქმედთა სინანტერესო ნაწარმოებებს.

ქუთაისური პლენერების განუმეორებელი, თბილი ატმოსფერის შესაქმნელად ზრუნავენ მასპინძლები, ყველა პირობას უქმნიან სტუმრებს ნაციონალური შეშობისათვის, გათვალისწინებულია ბევრი დეტალი, რომელთა გარეშე დაიჩაგიოდა ის მარმონია, რაც სტუმრებსა და მასპინძლებს შორის ხუფეგს. ბევრი კეთდება იმისთვის რომ მოკალაქეებმა გაითავისონ პლენერი, იგრძნონ პასუხისგებლობა მისი წარმატებისათვის. შეხანლებელია ამაში დადებით როლს შეასრულებს ქუთაისში მოშუშვე მხატვრებისადმი მიძღვნილი სტატიების სერიალი, რომელიც გაზეთ „ქუთაისში“ გამოქვეყნდა; აგრეთვე, პლენერის ფართო გაშუქება პრესაში. სტუმრებისათვის ნასიამოვნო ხალრანი იყო, აგრეთვე, ქალაქის ცენტრში ახლად გახსნილი ხამხატვრო სალონი, რომელიც, მის მეზეურთა ჩანაფიქრით, ქართველ მხატვართა შემოქმედების პროპაგანდის კერად უნდა იქცეს.

მასპინძლები — ქუთაისელი მხატვრები არ აკლებენ მცდელობას, რათა კოლეგები მხიფლოის სხვადასხვა ქვეყნიდან მშვენიერი ბუნების, უჩვეულო, ეკზოტიკური ყოფის ზედაპირულ ალბის, ნაცვლად ღრმად ჩაწვდნენ საქართველოს ხულს, მის თავისთავადობას. ამაში მათ დიდად ეხმარება ქალაქის მეზეურთა ფინანსური და მორალური მხარდაჭერაც.

„საქართველოსთვის ამ რიგად პერიოდში ყველაფერს გავაკეთებთ, რათა პლენერის მონაწილეთა სახით შეავიანოთ ახალი გულწრფელი მეგობრები, რომლებიც თავიანთ ქვეყნებში დაბრუნების შემდეგ, გაიცნობენ ყველას სამამულოს საქართველოს, მისი ხალხის შესახებ“ — თქვა პლენერის ხელმძღვანელმა, ქუთაისის მხატვართა კავშირის თავმჯდომარემ ჭეინარ ფაჩუაშვილმა, ჩვენც ვიმედოვნებთ, რომ ეს ნამდვილად ასე იქნება.

სურათზე: ბაგრატს ტაძართან; პლენერის მონაწილეებს ეხუბრება ტაძრის რეტავრაციის ავტორი პროფ. ვახტანგ ცინცაძე.

დეკლარაციის ექო

25 აგვისტოს ხოხუმში გაიმართა აფხაზეთის ახარ უმაღლესი საბჭოს მეთერთმეტე მოწვევის მეთე სესია, რომელს ჩატარება თავდაპირველად 28 აგვისტისათვის იყო დაგეგმილი, მაგრამ იმ დღეს არ გაიმართა, რადგან კვორუმი არ შედგა; დეპუტატთა უმრავლესობა (80-140-დან) არ მოვიდა, ვინაიდან ძირითადად არ ეთანხმებოდა ხელის დების წესრიგს და იმ გადაწყვეტილებებს, რომელნი მიღებასაც აპირებდნენ ხელის ჩატარების ინიციატორები.

25 აგვისტოს 72 დეპუტატი მოვიდა. კვორუმის მიღწევაში მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა იმან, რომ სესიაზე მოვიდა, უფრო სწორედ, მოიცვენენ ორი მძიმე ავადმყოფი დეპუტატი — ნინა კუზნეცოვა და ანაზ აგრბა. ერთ-ერთმა მათგანმა, ნინა კუზნეცოვამ დარბაზში ჯდომა ვერ შეძლო და მიმართა ხამეფიცენო პუნქტს, რომელიც იმავე სართულზეა, სადაც ხდება მიმდინარეობდა (მედუნჭატის გამგე ინგა ეგუტიან გვითხრა, ნ. კუზნეცოვას მწვავე რადიკულიტი აქვს).

სესია გახსნა კ. ოზგანმა, რომელიც სხდომასაც გაუძღვა. დადგენილია დღის წესრიგი:

1. „აფხაზეთის ახარ კონსტიტუცია თვითმმართველობის, თვითფინანსებისა და რეგიონალურად ბაზარზე ეკონომიკის პირობებში“ (მომხსენებელი — აფხაზეთის ახარ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ვ. მაკანბა).

2. „აფხაზეთის ხახელმწიფოფიზიკოსის დაცვის სამართლებრივი გარანტიების შესახებ“ (მომხსენებელი — აფხაზეთის ახარ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ვ. კობახია.

3. „აფხაზეთის ახარ კონსტიტუციაში (ძირითად კანონში) ცვლილებათა შეტანის შესახებ“ (მომხსენებელი — ვ. ავიძბა, — საქართველოს კომპარტიის აფხაზეთის ხაოლქო კომიტეტის მდივანი).

კამათში მონაწილეობდნენ დეპუტატები შ. ჯანინული, ნ. აშუბა, ჯ. გუბაზი, შ. ლაკობა, ა. ანგუნი, ტ. ბახარია, ვ. ფილია და სხვ.

ფუდა ითქვა, რომ ხელის მუშაობაში არ მონაწილეობდა 68 დეპუტატი (53 ქართველი, დანარჩენი — სხვა ეროვნების).

სესიამ თითოეულ საკითხზე მიღო დადგენილება.

მიღებულ აგრეთვე დეკლარაცია— „აფხაზეთის ხახელმწიფოფიზიკოსი ხუფერენტეტის შესახებ“.

„აფხაზეთის ახარ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს დაეკალა შესაბამისი კანონპროექტი წარმოდგენის მომავალ სესიაზე განსახილველად.

ხელის გადაწყვეტილებებმა ავტონომიური რესპუბლიკის მცხოვრებთა დიდი ნაწილის, პირველი ეოველისა, ქართველი მოსახლეობის უკმაყოფილება გამოიწვია. ?

25 აგვისტოს, ყველა ხალამის ადგილზრივი პოლიტიკური ორგანიზაციების ინიციატივით დაიწყო რკინიგზელთა საპროტესტო გამაფრთხილებელი გაფიცვა.

მეორე დღეს ხოხუმში კონსტიტუციის მოდანზე გაიმართა მრავალათასიანი მიტინგი, რომლის მონაწილეებმა დაგზავნეს აფხაზეთის ახარ უმაღლესი საბჭოს მეთე სესიის გადაწყვეტილებები და მოითხოვეს საქართველოს ხარ უზენესი საბჭოს გადაწყვეტილება აფხაზეთის პარლამენტის დადგენილების გაუქმების შესახებ.

მიტინგზე გამოსულმა ორატორებმა (ნ. მგალობლიშვილმა, დ. ჯაიანმა და სხვებმა) შეკრებილთა მოიწოდეს სიმშვიდისაკენ, რათა ვარკვეულ წრეებს საბოტაჟის გამწვავების საბაბი არ მისცემოდეთ.

დღეს ავტონომიურ რესპუბლიკაში სიმშვიდეა. რკინიგზელებმა გამაფრთხილებელი გაფიცვა შეწყვიტეს. ყველა საჭარიმო-დაწესებულება მუშაობს.

თენგიზ პაპაკორია,
ხოხუმი,
27 აგვისტო.

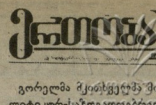

გორელმა მეცნიერებათა პოლიტიკურ-სოციალურ-ეკონომიკურ ინსტიტუტმა „ეროვნული ფასეულობანი“ — ახალი გაზეთი გორის რაიონის ეროვნული თანხმობისა და ერთობის მეფრთოში და წინამძღოლი გახდება. გაზეთის პირველი ნომერმა თავისი მეფრნავე სტატიით—„ერთობისათვის“ მეკთველთა ფართო მასების თანხმობა დაიმსახურა. გაზეთზე მომავალი წელისათვის ხელმოწერა უკვე დაიწყო.

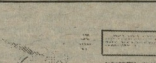

თანამედროვე სახვითი ხელოვნების სახელმწიფო მეზეუმის სამეცნიერო სიბჭომ გამოუშვა პირველი ნომერი თავისი გაზეთისა, რომელსაც „მხატვარი“ ეწოდება. გაზეთს ეპიგრაფად უძღვის დავით ცაკაბაძის სიტყვები: „ყოველი ხალხის არსებობა ხასიათდება მისი კულტურული ძალისა და შემოქმედების დონით. ის ხალხი მიდის წინ და ეითარდება, ეისაც ეს ორი ელემენტი — შემოქმედება და კულტურა — განვითარებული აქვს“.

გაზეთ „მხატვარში“ დაბეჭდილია ხელოვნების ახალგაზრდა კრიტიკოსთა ასოციაციის წევრების როლანა სიბანაძისა და ბაია წეკორიძის, საქართველოს თანამედროვე სახვითი ხელოვნების სახელმწიფო მეზეუმის მთავარი მეცნიერ ცისანა სისაკიანის, სამეზეუმო-საგამოფენო გიერთიანების სარესტორაციო ცენტრის დირექტორის თამარ ბაკურაძის, აგრეთვე მედეა დათუნაშვილის, ნანა ღვინეფაძის, ნანა ასათიანის, თინა დედანაშვილის, თამარ ლორთქიფანიძის, დინა დათუსაძის, ნატა ვეგანოვას, გია ბუღაძის, ილიკო ზაუტაშვილს წერილები და კორესპონდენციები, რომლებშიც საუბარია ქართული და საზღვარგარეთული მხატვრობის საინტერესო საკითხებზე.

გაზეთი რვაგვერდიანია; გაფორმებულია ლადო გუდიაშვილის, ელენე ახვლედიანის, სოლიკო ვერასლაძის, სერგო ქობულაძის, ვანგოგის, რადიმ თორდიას, სოსო ფეტრელის და სხვა მხატვართა ფერადი და შავ-თეთრი ილუსტრაციებით; დაბეჭდილია მხატვრის სახლის პოლოგრაფიული უბანზე; ერთი ნომრის ფასია 50 კაპიკი. ტირაჟი 1000 ცალი.